

UȘILE POCĂINȚEI

Gânduri la începutul Sf. și Marelui Post al Paștilor

Cu ajutorul lui Dumnezeu iată-ne ajunși și în acest an la începutul Sf. și Marelui Post al Paștilor.

Am ajuns iarăși la porțile Împărăției celei veșnice și ne pregătim ca prin post, rugăciune și fapte bune să putem străbate calea anevoioasă dar plină de bucurii duhovnicești ce ne desparte de marele praznic al Învierii Domnului nostru Iisus Hristos sau Sf. Paști.

Suntem chemați cu toții ca luându-ne fiecare crucea vieții noastre, după îndemnul Mântuitorului să purcedem la această călătorie duhovnicească de 40 de zile pentru a ne întâlni la capătul ei cu însuși — Mântuitorul Hristos cel înviat din morți.

Suntem îndemnați ca având drept tovarăși de petrecere: postul, rugăciunea și milostenia, vreme de 40 de zile să ne nevoim pentru a ne „curăți simțirile” și a ne îmbrăca în „omul cel nou” duhovnicesc pentru a putea primi în ziua cea Sfântă a Paștilor lumină din lumina cea neînșurată a lui Hristos și a ne închina așa cum se cuvine Sfintei Sale Învieri.

Perioada aceasta a Postului Sf. Paști deși e o perioadă aspră, de asceză, de nevoită și de înfrânare este un adevărat „rai duhovnicesc” în care ne desfășurăm, pe parcursul celor 40 de zile de post, cu alese bunătăți duhovnicești, lepădând de la noi „toată grija cea lumească” și căutând să fim mai dreți, mai

buni, mai curați și mai apropiați de Dumnezeu și de semenii noștri.

Postul cel Mare ne aduce aminte în primul rând de cele 40 de zile petrecute în post aspru de către Mântuitorul Hristos după Botezul Său în Iordan, înainte de începutul activității sale mesianice (Luca 4, 1—2), de unde a primit și numele de Păresimi (de la latinescul quadragesima) adică patruzeci de zile.

El este apoi în legătură cu postul ținut de proorocul Moise înainte de a primi tablele legii pe muntele Sinai (Ieșire 34, 28) și cu postul ținut de niniviteni vreme de 40 de zile pentru a se pocăi de păcatele lor după îndemnul proorocului Iona (Iona 3, 4—14).

Încă de la început creștinii au ținut postul Sf. Paști așa cum facem și noi cei de astăzi după pilda și îndemnul Mântuitorului nostru Iisus Hristos. El are un caracter penitențial adică de ispășire de păcate, dar în același timp are și un țel duhovnicesc, acela al urcșului nostru către „un cer nou și un pământ nou” (Apoc. 21, 1) pentru a împărați împreună cu Hristos în împărăția Sa.

Mântuitorul Hristos cel care ne-a dat exemplul de postire ne-a arătat în același timp și cum să postim pentru ca postul nostru să fie bineprimit de Dumnezeu și să avem răsplata cuvenită: „Când postiți nu fiți triști ca fățarnicii, că ei își

smolesc fețele ca să se arate oamenilor că postesc...

Tu însă când postești, unge capul tău și fața ta o spală. Ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns și Tatăl tău care vede în ascuns îți va răsplăti ție” (Matei 6, 16—18).

La fel și Sf. Ioan Gură de Aur, ne îndeamnă să postim cu trupul dar și cu sufletul fugind de prilejurile păcătoase, de distracțiile cotidiene și de vorbirea de rău.

Să ne străduim fiecare după puterile noastre să împlinim această poruncă dumnezeiască a postului în această perioadă premergătoare Sf. Paști.

Să avem de-a pururi în fața ochilor noștri chipul Mântuitorului Hristos cel care Dumnezeu fiind a postit pentru noi dându-ne nouă pildă de urmat, chipul sfinților și al strămoșilor noștri care respectau cu sfințenie aceste zile sfinte.

Să ne înmulțim în același timp, în această perioadă, pe lângă postul de bucate și rugăciunea care este calea ce duce la cer, smerenia, umilința, fapta cea bună, cercetarea Sf. biserici, citirea Sf. Scripturi și alte lucruri de folos sufletec.

Făcând așa și respectând porunca postului celui adevărat arătat de proorocul Isaia în cap. 58 al cărții sale, vom avea răsplată și aici pe pământ dar și dincolo în cer și ne vom apropia cu inimile înnoite și cu sufletele curățite de Hristos cel euharistic care ne așteaptă în taina Sf. Împărțășanii și vom prăznuir cu adevărat „Paștile Domnului”, „Paștile cele mari și Sfinte” pe care să ne învrednicim să le ajungem. AMIN.

† VISARION RAȘINĂREANU

Episcop-vicar
al Sibiului

Rugă de seară

O, Doamne! Atotcuprinzător,
A tot ce vedem și-auzim făcător,
Întoarce-ți tu fața spre-al nostru popor,
Întoarce-ți-o, Doamne!

Nu vezi cum se lasă nori negri și groși,
Pe fețele noastre de buni credincioși?
Întoarce-ne, Doamne, spre ani mai frumoși,
Întoarce-ne, Doamne!

Auzi-ne, Doamne, și dă-ne-napoi,
Pâinea ce-i scoasă cu trudă din noi,
Căci iată, ne-o fură ai noștri ciocoi,
Tu nu-i lăsa, Doamne!

Rugămu-ne, Doamne, sfințește-ne gila,
Cu mila-ți cerească, să-mbraci România,
Adu-ne pe fețe la toți bucuria,
Adu-ne-o tu, Doamne!

Copiiilor noștri le dă sănătate,
Ogoarelor noastre mai multe bucate,
Și iartă-ne, Doamne, a noastre păcate,
Și iartă-ne, Doamne!

Căci ție în veci mărire-nălțăm,
Și-n fața ta, Doamne, cu toți ne plecăm,
Cu mâinile-ntinse spre cer ne rugăm,
Auzi-ne, Doamne! Amin.

L. SIMIONAȘ

Buna-Vestire

Nu de mult, pe cel mai înalt vârf muntos din lume „Everest” a fost așezată o frumoasă icoană a Maicii Domnului, cu Pruncul Sfânt în brațe, ca să fie nu numai un izvor dătător de curaj, de eficient ajutor moral celor care escaladează înălțimile prăpăstioase ale munților, dar și un fapt prin care se arată că, prin ajutorul Maicii Domnului, putem urca pe vârfulurile înșurite ale vieții pline de sfințenie; că prin al ei neîntrerupt ajutor putem gusta adevărate bucurii.

Căci, dintre toate fecioarele pământului, numai ei singure i-a adus arhanghelul Gavriil închinăciuni zicându-i: „Bucură-te ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei” (Lc. 1, 28) și ea singură a fost aleasă să zămislească în chip supranatural, pe Iisus Hristos Mântuitorul lumii.

În istoria creștinătății, evenimentul acesta poartă denumirea de „Buna-Vestire”. A luat parte la înfăptuirea lui arhanghelul Gavriil, mai marele cetelor îngerești, care după nume se tâlcuiește „om îndumnezeit”; Nazaretul, care înseamnă „sfințenie”, a fost rânduit prin dumnezeiasca voie ca loc în Țara Sfântă, unde să se petreacă această minune. Timpul a fost luna lui martie, primăvara, după cum a mărturisit-o de Dumnezeu înțelepțitul episcop Ilie Miniș. În vremea aceasta, adaugă el, „s-a făcut crucea lumii și tot în vremea aceasta primăvărată trebuia să se reinnoiască lumea, să se bucure din deplin. Atunci pământul cel fără de să-

mântă a dat roade, iar la „Buna-Vestire” fecioara cea neispitită de bărbat a zămislit prin umbrirea Sfântului Duh, pe Dumnezeu-Omul, pe Iisus Hristos, Mântuitorul lumii”. Să mai adăugăm și mărturisirea plină de valoroase înțelesuri, aceea a Fericitului Augustin că „toate acestea s-au făcut după cuviință înțeleaptă”.

Într-adevăr, toate aceste fapte sunt cu foarte bun rost, minunate și demne de laudă, dar cel mai demn de laudă este faptul că „Fecioara Curată” a primit „Buna-Vestire”, că va naște mai presus de legile firii, prin umbrirea Sa de Duhul Sfânt, pe Fiul lui Dumnezeu-Tatăl.

Primirea acestei solii a fost incununată de închinarea Mariei în fața arhanghelului, închinare făcută în deplin duh al credinței, smereniei și ascultării de voia divină. De fapt, aceste lucruri le confirmă răspunsul Fecioarei: „Fie mie după cuvântul tău” (Lc. 1, 38).

În momentul acceptării să se supună voii Domnului, Maica Domnului a fost cuprinsă de o culminantă bucurie, deoarece prin această suprafirească zămislire, lumea s-a dezlegat de minuni istorisite, Fecioara de Dumnezeu aleasă a fost deplin conștientă și liberă, condiție absolut necesară realizării raporturilor între om și Dumnezeu.

De remarcat faptul că, în momentul zămislirii suprafirești, urmările păcatului strămoșesc au fost șterse din ființa celei de Dumnezeu rânduite, fapt limpede descris într-un imn liturgic: „Sufletul mi-am curățit, trupul mi-am sfințit”.

Împlinindu-se nouă luni de la acest important eveniment, Fecioara Maria a născut pe însuși „Cuvântul lui Dumnezeu”, pe „Cel fără de ani”, pe „Răsăritul Răsăriturilor”, pe Iisus Hristos „Emanuel” care se tâlcuiește „Cu noi este Dumnezeu”.

Prin această naștere „Cel Unul născut din Fecioară s-a făcut — după cum mărturisește Sf. Ioan Gură de Aur — ceea ce nu a fost, și a rămas ceea ce a fost. S-a făcut Om și a rămas Dumnezeu, iar Maria s-a făcut ceea ce n-a fost și a rămas ceea ce a fost; s-a făcut Maică, dar a rămas Fecioară, așa după cum a fost mai înainte”.

Cel născut din Pururea Fecioara Maria pe care slujbele Sfintei noastre Biserici îl caracterizează „Slava Apostolilor”, „bucuria a toată lumea”, „plinirea proorocilor”, „bucuria învierii noastre”, acest Dumnezeu Fiu se va chema „Iisus” adică „Mântuitor”.

Sintetizând ideile principale din toate cele expuse anterior, cumoaștem că Maica Domnului este începutul mântuirii noastre, că

(Continuare în pag. a 2-a)

Pr. IOAN NĂFTĂNĂILA

COMUNICAT

În perioada 27 februarie — 2 martie a.c., s-a desfășurat la Sibiu săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștină, la care au luat parte reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Române și ai Bisericilor tradiționale din Transilvania: Romano-Catolică, Evanghelică-Luterană, Reformată și Greco-Catolică. Începută cu vechernia de duminică, 27 februarie a.c., din Catedrala Mitropolitană din Sibiu la sfârșitul căreia a rostit cuvânt de învățătură Exc. Sa Christoph Klein, episcopul evanghelic din Sibiu, săptămâna de rugăciune pentru unitatea creștină a continuat apoi în fiecare seară printr-un serviciu divin ecumenic ținut în bisericile din Sibiu: reformată, greco-catolică și romano-catolică, de fiecare dată predicând pe rând câte un reprezentant al unei Biserici. La aceste servicii divine ecumenice au luat parte un număr mare de credincioși de diferite confesiuni împreună cu păstorii lor sufletești.

Joi, 2 martie a.c., la închiderea săptămânii de rugăciune, în Catedrala Evanghelică din Sibiu a avut loc serviciul divin ecumenic. Au luat parte I.P.S. Arhiepiscop Gyorgy Iakubinyi, reprezentând Biserica Romano-Catolică, I.P.S. Lucian Mureșan, mitropolit al Bisericii Greco-Catolice, Exc. Sa Christoph Klein din partea Bisericii Evanghelice din Sibiu și P.S. Visarion Rașinăreanu, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, care a ținut un cuvânt de învățătură legat de importanța rugăciunii în viața creștină. Înălții ierarhi prezenți au transmis un cuvânt de salut și de binecuvântare credincioșilor prezenți în număr foarte mare și și-au exprimat convingerea că astfel de acțiuni cu caracter ecumenic vor contribui la cunoașterea reciprocă a tradițiilor istorice ale Bisericilor și vor promova dezideratul unității creștine.

Biroul de Presă
al Arhiepiscopiei Sibiului

P.S. Damaschin Coravu

— Noul Episcop al Sloboziei și Călărașilor —

În urma alegerii P.S. Nifon Mihăiță în postul de arhiepiscop al Târgoviștei, scaunul episcopal al Sloboziei și Călărașilor a rămas vacant.

Potrivit rânduielilor canonice și statutare Prea Fericitul Părinte Patriarh Teoctist al României, în calitate de Mitropolit al Munteniei și Dobrogei de care aparține canonic eparhia Sloboziei și Călărașilor, a convocat în ziua de joi, 24 februarie 2000, Colegiul Electoral Bisericesc în vederea alegerii noului ei titular.

Dimineața s-a oficiat în Catedrala Sfintei Patriarhii, Sfânta Liturghie arhierască și apoi slujba de Te-Deum cu invocarea Sfântului Duh. S-a trecut apoi în Aula Mare din Palatul Patriarhiei unde s-au desfășurat mai întâi lucrările ordinare ale Adunării Naționale Bisericești. După terminarea acestora Prea Fericitul Patriarh Teoctist a luat cuvântul în fața Colegiului Electoral Bisericesc prezentând situația actuală a Eparhiei Sloboziei și Călărașilor care, deși este o eparhie nouă, totuși are realizări deosebite atât pe plan bisericesc cât și administrativ. P.F. Sa a anunțat cele două candidaturi propu-

se de către Sf. Sinod pentru a fi luate în seamă la alegerile ce vor urma: P.S. Damaschin Severineanu și P.S. Irineu Slătineanu.

După o scurtă pauză, la reînceperea lucrărilor Colegiului Electoral Bisericesc s-au distribuit buletinele de vot, iar în urma votării a fost proclamat ca nou ales episcop al Sloboziei și Călărașilor P.S. Damaschin Severineanu, episcop vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, care a obținut 110 voturi.

Aducându-i la cunoștință acest rezultat P.F. Patriarh Teoctist i-a făcut urări de îndelungată păstorie în noua demnitate la care a fost ales cu binecuvântare roade în ogrorul Bisericii noastre strămoșești.

Vădit emoționat, P.S. Sa Damaschin a răspuns printr-o frumoasă cuvântare în care a mulțumit lui Dumnezeu pentru tot ajutorul primit pe parcursul vieții și a celor 20 de ani ca episcop-vicar la Craiova schițând apoi planul de viitor pentru Eparhia la care a fost ales.

(Continuare în pag. a 2-a)

† VISARION RAȘINĂREANU

Episcop-vicar
al Sibiului

Semnificația inaugurării Triodului

În drumul vieții sale pe acest pământ, omul trebuie să se străduiască să-și găsească propria sa identitate. Acest lucru nu-l poate face decât raportându-se la Dumnezeu, pentru că numai în raport cu El poate fi sigur cu adevărat că se îndreaptă spre o cale sigură. Pentru ca să se regăsească în raport cu Dumnezeu, Biserica a rânduit împărțirea anului liturgic în mai multe perioade care-l ajută pe om să-și fixeze privirea spre Dumnezeu călăuzit fiind de un anumit praznic sau sărbătoare. Una din aceste perioade este Perioada Triodului.

Perioada Triodului reînnoiește oficial arhieresc al Mântuitorului în activitatea Sa de Mare-Preot, îndeplinită mai ales prin Jerftă, adică prin Patimile și moartea Sa pe cruce. Ca perioadă Triodul ține de la Duminică Vameșului și Fariseului și până la Duminică Sfintelor Paști. Începutul Triodului variază conform datei Paștilor, între 11 ianuarie pe stil vechi, corespunzător datelor de 24 ianuarie și 27 februarie pe stil nou.

Această perioadă poate fi împărțită în trei mari părți și anume: o perioadă de trei săptămâni pregătitoare pentru Postul Mare începând cu Duminică Vameșului și a Fariseului, continuând cu Duminică Fiului risipitor și cu cele două duminici ale lăsatului sec de carne și lăsatului sec de brânză; o a doua perioadă, care constituie de fapt partea centrală a Triodului și care ține din prima zi din Postul Mare și până la Duminică Floriilor; o a treia perioadă o reprezintă a treia parte a Triodului cunoscută sub numele de Săptămâna Patimilor.

Primele trei săptămâni ale

Triodului constituie partea pregătitoare pentru Patruzecime. Este o trăsătură caracteristică a Tradiției liturgice ortodoxe ca fiecare perioadă în parte să fie anunțată și de pregătirea dinainte. Această pregătire include patru duminici consecutive ce preced Postul, fiecare din acestea, prin pericolele evanghelice, sunt dedicate unor aspecte fundamentale ale poeziei. Este o perioadă care anunță că urmează o perioadă cu caracter penitențial. Temele pericopelor o reprezintă condiția omului pe care Dumnezeu a venit să-l salveze. Spre exemplu, în primele patru versete ale Evangheliei cu Zahar vameșul ne este înfățișat o lecție psihologică cu o rezonanță metafizică chiar. Este vorba despre cercetarea adevărului precedat de credință. Acest lucru nu se poate realiza decât printr-o puternică dorință de a înfrânge limitele firești ale omului.

Primele două săptămâni ale Perioadei Triodului nu sunt foarte diferite de slujbele Perioadei Octoiului. Remarcăm doar o mică schimbare a slujbei obișnuite a Utreniei când după Ps. 50 în loc de:

„Mărire... Pentru rugăciunile Apostolilor Tăi se cântă o altă stihiră intitulată „Ușile pocăinței...” stihiră care anunță caracterul penitențial al Perioadei Triodului.

În afară de aceste elemente cu caracter tipiconal, identificăm pe parcursul întregii perioade a Triodului și alte elemente esențiale pentru viața sacramentală a Bisericii. Nu întâmplător praznicele împăraști constituiau momentele cele mai prielnice pentru ca cineva să fie primit cu drepturi depline ca membru al Bisericii. Sărbătoarea Învierii

Domnului fiind considerată și cea mai importantă dintre ele, era cea mai potrivită pentru acest pas. În viața primară a Bisericii acest obicei era bine înrădăcinat în practica liturgică. Or, pregătirea candidaților pentru primirea Tainei Sfântului Botez necesita o mai bună instrucție catehetică, împletită cu o viață ascetică mai intensă. Pentru că comunitatea credincioșilor se bucură deplin de primirea unui nou membru al Bisericii, la început, împreună cu candidatul la Botez postea și comunitatea creștină din care făcea el parte. Modelul pe care-l urmau aceștia era exemplul Mântuitorului Care a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți în pustiu la Carantaniei înainte de începutul activității Sale publice. De aceea Perioada Triodului în cea mai mare parte a sa, cu excepția săptămânilor pregătitoare, este o perioadă de post aspru, în care nu se săvârșește Sfânta Liturghie. Sfântul Nicolae Cabasila, în lucrarea sa „Despre viața în Hristos”, arată că moartea lui Hristos n-ar mai fi avut nici un rol în istoria mântuirii dacă „înainte de jerfta de pe Golgota ar fi cu putință să te faci drept și prieten înaintea lui Dumnezeu”. Astăzi ceea ce ne unește cu Dumnezeu este credința și harul pe care le primim prin Sfântul Botez și prin care devenim prieteni și fii adoptivi ai lui Dumnezeu.

Mulți dintre noi cei de astăzi poate că spunem că totul pare ceva învechit și fără actualitate pentru omul modern. Este o viziune lipsită de fundament. Suntem noi oare vrednici să spunem înaintea lui Dumnezeu că am păstrat curățenia sufletească?

(Continuare în pag. a 3-a)

Drd. EMIL R. MOCIOIU

Fost-a Sf. Antonie cel Mare ortodox?

1. Tot mai multă lume se întreabă astăzi ce este și ce vrea Ortodoxia; dacă nu cumva ține de Răsăritul ce trăiește cu amintirea imperialismului bizantin, dacă nu cumva, prin urmare, s-a învechit, nemaiputând răspunde realităților și preocupărilor contemporane și decăzând în formalism și tradiționalism. Desigur, problemele cu care se confruntă omenirea astăzi sunt parcă tot mai grave și mai lipsite de soluții, dar nu trebuie să uităm că „problema oricărui epoc este problema omului. Lumea nu cunoaște omul. Sau mai degrabă își confecționează o imagine nenorocită despre om pe baza căreia își formează apoi și filosofia ei distructivă. De aici începe drama lumii...”¹ Înțelegem astfel de ce maxima lui Socrate *cunoaște-te pe tine însuși* a marcat nu numai filosofia greacă clasică, ci și veacurile renașterii și umaniste până astăzi: ce este omul? care îi este menirea?

2. Mulți sunt cei ce-au încercat să deslușească această taină a omului, răspunzând cu mintea lor la aceste întrebări; era și firesc, deoarece omul este o ființă rațională, care cugetă asupra sa; dar numai unii au ajuns la Rațiunea supremă, la Persoana supremă revelată în Iisus Hristos,² devenind cu adevărat raționali: „Oamenii se socotesc raționali. Însă pe nedrept, căci nu sunt raționali... raționali sunt numai aceia, cari au sufletul rațional, pot să deosebească ce este binele și ce este răul (Is. 7, 15 - text arhetipic, care se referă la Mântuitorul - n.n.), se ferece de cele rele și vătămătoare sufletului și toată grija o au spre cele bune și folositoare sufletului...”³ [1]. Aceasta este adevărata putere a rațiunii. Ea se află permanent în fața unei alegeri [cf. 22, 60, 65, 89, 126; P2]: adevărată *inomenire prin îndumnezeire sau îndobitocire* [cf. 42]. „Rațiunea ne face vrednici să ne numim oameni. Iar de nu o avem pe aceasta, numai cu glasul și cu forma mădurelor ne deosebim de dobitoace” [14], stare care „naște plăcerea și nu îngăduie sufletului să se măntuiască sau să se unească cu Dumnezeu” [59].

3. Prin urmare, omul cu adevărat rațional are o singură grijă: să asculte de Dumnezeu tuturor și să-l placă; și numai la aceasta își deprinde sufletul său” [2]. Dar cum putem să ascultăm și să-l plăcem lui Dumnezeu, dacă nu-L cunoaștem pe El și voia Sa? Tocmai aceasta este „cea mai mare boală a sufletului, ca să nu cunoască pe Dumnezeu, Care a făcut toate pentru om [97]. Necunoștința lui Dumnezeu este o nesimțire și nebumnie a sufletului. Căci răul se naște din neștiință, iar binele, care măntuiește sufletul, din cunoștința lui Dumnezeu [119]. Sufletul evlavios cunoaște pe Dumnezeu tuturor. Căci *evlavie nu e altceva decât împlinirea voii lui Dumnezeu. Iar aceasta este cunoașterea lui Dumnezeu* [151]. Cunoaște pe Dumnezeu și e cunoscut de Dumnezeu omul care neînterupt se nevoiește să fie nedespărțit de Dumnezeu. Iar nedespărțit de Dumnezeu ajunge omul care e bun în toate [164], căci calea cunoștinții lui Dumnezeu este bunătatea” [29].

4. „Iată semnele după cari se cunoaște un suflet rațional și virtuos: privirea, mersul, glasul, râsul, ocupațiile și întâlnirile cu oamenii. Căci toate acestea se îndreptează spre tot mai multă cuviință” [20]. În calea cuviinței, omul întâlnește negrija și lenea [45]: „cei ce nu grijesc de viața cea virtuoasă, se rătăcesc și se pierd, amăgindu-se de poftă [10], căci pricina tuturor relelor este pofta și mânia” [12]. Împotriva acestora, *blândețea și înfrânarea* [11] aduc adevărata libertate [18, 56; cf. In 8, 32], iar capătarea rațiunii spre iubirea de Dumnezeu, adică *mintea iubitoare de Dumnezeu* [7, 20, 25, 31, 56, 87, 94-95, 126, 128] lucrează în om luminarea inimii și vederea lui Dumnezeu [128; cf. 31, 124, 154, 170]: „mintea vede toate, chiar și cele din Ceruri. Și nimic nu o întunecă fără numai păcatul [106]. Păcatul este patimă a materiei; însă nu Dumnezeu este pricina păcatului, ci El a dat omului cunoștință, pricepere și puterea de a deosebi între bine și rău și voie liberă. Ceea ce naște păcatul este negrija și trândăvia oamenilor [89]. Sufletul care cunoaște păcatul îl urăște ca pe o fieră atotputuroasă [51]. Sfânt se numește omul curățit de patimi și de păcate. De aceea cea mai mare izbândă a sufletului, care place lui Dumnezeu, este să nu mai fie păcat în om [161, cf. 99]. Sufletul care înțelege lumea și vrea să se măntuiască, în fiecare ceas are o lege pe care nu o calcă. El cugetă întru sine că acum e vreme de luptă și de cercetare... știe că-și poate pierde mântuirea primind cea mai mică plăcere urată” [136]. Știe, prin urmare, că „nu ne vom bucura de bunurile veșnice, dacă nu vom dispuneți pe cele vremelnice” [104], că războiul cu patimile [39], disprețuirea trupului [129], fuga de păcatul materiei [142] ca și de celelalte păcate, pentru a obține cununa [73, cf. 155, P 7; Iac. 1, 12], răbdarea „necazurilor vieții” [77], toate dau contur unei lupte asemănătoare celei „de la jocurile olimpice”

[73; cf. I Cor. 9, 24-25. I Tim 2, 5], care solicită *îndrumare duhovnicească, curăția vieții* [10] și *grija de virtuțile sufletului care îl îndumnezeiesc* [34]. Această grijă sau trezvie [119], veghere sau pază, ia forma unirii minții cu inima, într-o neîncetată mulțumire (euharistie) adusă lui Dumnezeu [63, 81], care se răsfrânge asupra trupului și îl face să preguste *nemurirea* [17, 67, 92] pentru că „viața este unirea și legătura minții cu sufletul și cu trupul” [93]; această unire îl ferește pe om de risipire în voile sale [119], de agonisire de prisos [71], de îndrăcire [52], pentru că „unul ca acesta nu se teme de draci” [27]; ea are la bază *smerenia*, singura cale de a neutraliza „cursele vrăjmașului” [75, P 9], adică „recunoștința către Dumnezeu” [64] și conștiința că, dacă îl uităm sau îl lășăm deoparte pe El, o singură priveliște ne mai rămâne: moartea/neantul/iaedul; de aceea, „nu pentru laudă omenească ne-am apucat de viețuirea curată și de Dumnezeu iubitoare; ci pentru mântuirea sufletului ne-am ales viața virtuoasă. Căci în fiecare zi stă moartea înaintea ochilor noștri; iar cele omenești nu le vedem” [74; cf. II Cor. 4, 10-11]. Tot de smerenie ține și *milostivirea* față de cei „sărmani și nechibzuți... ce au uitat de viețuirea cea bună și plăcută lui Dumnezeu și cari nu recunosc dogmele drepte și iubite de Dumnezeu” [83]; cel ce reușește, „prin purtarea cea bună și prin fapte” [19], să le scoată din uitare acea viețuire și acele dogme, „făcător de om trebuie să se numească” [11]; înțelegem deci de ce „de la aproapele este viața și moartea” [P 11].

5. Cuvântul *ortodox* sau *ortodoxie* nu-l întâlnim în scrisul Sf. Antonie cel Mare; el amintește de dogmele drepte, de credința dreaptă [30], de viața cea dreaptă [17]... Toate acestea ne fac să înțelegem că *ortodoxia* nu se identifică cu vreo instituție, nici cu vreun spațiu geografic sau timp istoric, ci reprezintă viziunea de ansamblu, revelată și cunoscută prin Iisus Hristos, Domnul nostru, *Dumnezeu adevărat și om adevărat*, asupra omului, asupra lumii și asupra relației noastre cu lumea și cu Dumnezeu; ortodoxia este, prin urmare, dincolo de o simplă religie ori confesiune, revenirea firii umane în matca ei, iar Sf. Antonie cel Mare rămâne probabil personalitatea bisericască ce intruchipează în modul cel mai exemplar și deplin ortodoxia. Citindu-i capetele din Filocalie sau Pateric, descoperim cu adevărat omul rațional, care caută numai și numai mântuirea sufletului, care își pune în mod real problema existențială și o rezolvă prin aceea că o pune în legătură cu revelația Adevărului: el îl avea pe Dumnezeu totdeauna înaintea sa, avea mărturie din Sfintele Scripturi pentru orice făcând și nu se mișca degrabă [P 5].

Ortodoxia, această viziune de ansamblu și singură realitate a omului, nu se mai mani-

(Continuare în pag. a 4-a)

DANIEL POPA,
student teolog, anul III

Buna-Vestire

(Urmare din pag. 1)

prim ea s-a născut Iisus Hristos Mântuitorul lumii, că prin lucrarea Duhului Sfânt s-a biruit într-însa legile firii.

De asemenea este de subliniat faptul că, Cel ce s-a născut dintr-însă, este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat; că ea este firea omenească îndumnezită, o fire plină de ascultare și supunere în fața vocii dumnezeiești.

Iată pentru ce praznicul „Bunei-Vestiri” este pentru noi creștinii izvor de mare bucurie, praznic al fecioarei, al biruinței lui Dumnezeu în lume, al bogăției milei dumnezeiești față de lume, al restaurării lumii prin întruparea Domnului, praznicul nădejii creștine, al adevărului și păcii.

Pentru unele ca acestea, să slăvim pe Cel care prin „Buna Vestire” S-a zămislit în pântecul celei feciorelnice, cumuni de laudă și preacinstire să-I închinăm Maicii Domnului, Celei care în chip cu totul minunat a împreunat fecioria cu nașterea, Celei care în cântările bisericăști este descrisă că s-a dovedit a fi „lăcașul lui Dumnezeu”, „Biserică Sfințită și rai cuvântător”, „lauda fecioriei”, „Maica tuturor creștinilor” care „se roagă pururea lui Dumnezeu pentru mântuirea noastră din robia păcatelor și fărădelegilor”.

Să o rugăm stăruitor „pe cea plină de har”, „pe cea binecuvântată între femei”, pe „cea mai cinstită decât Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii” să ne ajute ca să fim ca și ea gata oricând a împlini voia lui Dumnezeu, ca în felul acesta să putem contribui fără zăbavă la temeinicia unei lumi a virtuților, fericită, mereu prosperă în ogrorul a tot binele.

P.S. Damaschin Coravu

(Urmare din pag. 1)

A mulțumit totodată P.F. Părinte Patriarh Teoctist, membrului Sf. Sinod și ai Colegiului Electoral pentru Încrederea acordată.

Bunul Dumnezeu să binecuvinteze acest nou început al păstoririi P.S. Sale Damaschin cu roade alese și bogate în slujba Bisericii și a neamului nostru românesc.

Întru mulți și fericiți alini Prea Sfințite Părinte!

AXIOS!

P.S. Damaschin Coravu s-a născut la Craiova la 14 septembrie 1940, ca fiu al lui Ioan și Elisabeta, cu numele de Dimitrie.

Școala primară a făcut-o în satul Miluta, comuna Borăscu (fosta comună Menți), județul Gorj între anii 1946—1950, iar școala elementară, clasele V—VIII la Școala Elementară din Borăscu între 1950—1953.

În anii 1956—1961 a urmat cursurile Seminarului Teologic din Craiova, iar în anii 1961—1965 a urmat cursurile Institutului Teologic de Grad Universitar din București, fiind declarat licențiat în teologie în sesiunea iunie 1965.

Între anii 1965—1968 a urmat cursurile de doctorat în teologie la Institutul Teologic de Grad Universitar din București.

Între anii 1968—1970 a funcționat ca profesor la Seminarul Teologic din Craiova.

Din luna octombrie 1970 până în luna mai 1979 a făcut studii postuniversitare la Facultatea de Teologie a Universității din Atena, unde a obținut titlul de doctor în teologie.

Între 1 iunie — 30 septembrie 1979 a funcționat ca redactor la revista „Mitropolia Olteniei”, iar de la 1 octombrie 1979 până la 20 septembrie 1980 ca profesor la Seminarul Teologic din Craiova.

La 11 iulie 1980 a fost tuns în monahism, schimbându-i-se numele din Dimitrie în Damaschin la Mănăstirea Jitianu de lângă Craiova.

Pe data de 12 iulie 1980 a fost hirotontit ierodiacon și hirotosit arhiadiacon.

La 13 iulie 1980 a fost hirotontit ieromonah și hirotosit protosinghel, iar la 15 iulie Sfântul Sinod i-a acordat rangul de arhimandrit, fiind hirotosit în acest rang la 6 august la Schitul Locurile -Lainici.

Pe data de 16 august 1980 a fost ales episcop vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, fiind hirotontit arhierou și instalat ca episcop vicar pe 21 septembrie.

Din 21 septembrie 1980 până în prezent a funcționat ca episcop vicar.

Începând cu anul universitar 1992—1993 și până în prezent a funcționat și ca profesor de Istoria Bisericii Ortodoxe Române și Paleografie și ca decan al Facultății de Teologie din cadrul Universității din Craiova.

Între timp a îndeplinit diferite misiuni încredințate de Sfântul Sinod precum cea de președinte al periodicului „Vestitorul Ortodoxiei” din 1990 și ulterior „Chemarea Credinței” până în prezent; reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române în Societatea Blică Interconfesională din România al cărei vicepreședinte a fost de la înființarea acesteia (1992) și până în prezent și decan interimar al Facultății de Teologie din București între 24 februarie — 27 martie 1998. Este președintele Comitetului de redacție al periodicului „Analele Universității din Craiova. Seria: Teologie”.

A reprezentat Biserica Ortodoxă Română la diverse întruniri ecumenice și teologice peste hotare.

A publicat numeroase lucrări, studii, articole, comunicări, reportaje, recenzii, prezentări de cărți, prefețe la diferite cărți, interviuri etc.

Armata țării în eliberarea Basarabiei și Bucovinei

De la bun început trebuie spus că poporul român și armata sa nu au răvânit și nu au luptat nicicând pentru a cuceri teritorii străine. Armata noastră din toate timpurile a luptat pentru a-și apăra vatra și credința moștenită din strămoși.

În intervalul dintre cele două războaie mondiale, două au fost forțele în Europa, care au luptat pentru supremația politico-economică, Rusia și Germania. Una lupta pentru răspândirea ciurmei comuniste de la Urali până la Atlantic, iar cealaltă pentru nazism de la Canalul Mânecii și până la Urali. Aceste tendințe de dominație asupra popoarelor din centrul și estul Europei au provocat un crâncen război pentru a se stabili învingătorul, război care nu ne-a ocolit nici pe noi, România fiind silită să se implice în război dată fiind situația sa geografică.

În anul 1939 Germania a încheiat cu U.R.S.S. un tratat de neagresiune, completat cu pactul Ribbentrop — Molotov (1940), prin care s-au stabilit zonele de influență și dominație în Europa.

Dacă pe Hitler nu l-ar fi interesat petrolul și grâul românesc ar fi consimțit ca sovieticii să-și stabilească hotarul începând din Bucovina și până la Predeal. Cu tot tratatul semnat de ambele părți, Germania hitleristă atacă totuși URSS-ul la 22 iunie 1941.

În acest context internațional, România neputând să rămână neutră, tăvălugul războiului neputând fi evitat, a intrat în război pentru eliberarea teritoriului răpit prin pactul Ribbentrop — Molotov. Mareșalul Ioan Antonescu a dat ordin armatei „treceți Prutul” și Prutul a fost trecut. Armata noastră având o comandă unică și fiind bine instruită a avut prilejul de a arăta nu numai poporului român dar și lumii întregi lupta ei dreaptă, spiritul ei combativ, conștiința ostașului român față de jurământul străbun și voința de a

merge până la sacrificiul suprem.

În timp de numai o lună de zile, până la 21 iulie 1941, ostașii români au eliberat întreg teritoriul furat, atingând Nistrul și vechea frontieră de la Hotin și până la Marea Neagră. Această dreptă reîntregire a fost făcută cu grele sacrificii: 4271 morți, rămași pe câmpurile de bătaie, 12 326 răniți și peste 6 168 dispăruți. Despre aceste jertfe ale armatei nu a fost admis să se vorbească, la fel nici despre teritoriul furat prin pactul Ribbentrop — Molotov și nici despre eliberarea Basarabiei și Bucovinei, până la revoluția din decembrie 1989. La fel, cei ce au căzut în această confruntare nu au fost considerați eroi pentru a nu-l supăra pe „tătucul” nostru „scump” Stalin și pe adepții comunismului din țara noastră, iar cei care au luptat pentru reîntregirea acestor hotare au fost considerați reacționari. Acestora nu le-a fost recunoscut nici măcar timpul cât au luptat, ca stagiul petrecut pe front decât după revoluția din 1989. Faptele de arme ale ostașilor români și patriotismul acestora nu trebuie uitate, de exemplu: manifestarea patriotică a subofițerilor Cavaleriei și Atanasie, care văzând că drapelul de luptă al regimentului era în mare pericol, deoarece unitatea, care lupta alături de marea unitate germană, era încercuită, au cusut drapelul de luptă între două pături vechi pentru a nu cădea în mâna bolșevicilor și cu mare curaj și atenție deosebită l-au purtat cu ei timp de 10 ani în trei lagăre sovietice, fără ca nimeni să știe despre acest lucru.

În anul 1950, au fost repatriți și când au ajuns cu trenul pe pământ românesc, în gara Valea-Vișeuului — Sighet, de bucurie au fluturat tricolorul pe geamul vagonului, lucru ce i-a supărat rău pe noii stăpâni comuniști și care au dispus

arestarea lor. Au fost duși la închisoarea Jilava, unde au mai suferit încă 6 luni de detenție.

Gândul ce l-a călăuzit pe marele nostru patriot Mareșalul Ion Antonescu a fost ca România să nu fie teatrul de război și să scape astfel avuțiile țării de pârjolul războiului atât de la răsărit cât și de la apus, ceea ce s-a și întâmplat.

Mersul războiului a luat altă întorsătură, România, fiind din nou expusă tăvălugului războiului de această dată pentru reîntregirea Ardealului cu pământul furat prin Dictatul de la Viena din 1940. Armata română a întors armele ca să lupte pentru revenirea acestui teritoriu la patria-mamă, alături de armata sovietică, făcând astfel, prin acest gest, ca războiul să fie scurtat cu cel puțin 6 luni.

Cu toate acestea și cu toate jertfele și sacrificiile aduse de armata română, țării noastre nu i s-a recunoscut calitatea de „cobeligerant” iar prin semnarea armistițiului a fost obligată să cedeze din nou teritoriile prevăzute în pactul Ribbentrop — Molotov.

În urma schimbărilor petrecute în partea de Est a Europei, chiar U.R.S.S., când încă mai exista, a declarat ca NUL ȘI NEAVENIT pactul Ribbentrop — Molotov, urmând ca pământul pe care a domnit Ștefan cel Mare să revină la matca sa, așa cum s-a hotărât în martie 1918 la Chișinău.

Foștii ostași ai țării care au sângerat în cei 4 ani de luptă dreaptă pentru reîntregirea pământului străbun și pentru ca și țara și armata română să fie alături de țările și armatele democratice, militează pentru apărarea păcii și pentru ca niciodată aripa neagră a războiului să nu mai întunece cerul luminos al planetei Pământ.

IOAN CRISTEA
Veteran da război

Mihai Eminescu În preocupările slujitorilor Bisericii

Mihai Eminescu este numele a cărui sonoritate are o profundă rezonanță în sufletul fiecărui român. Începutul anului 2000 stă sub auspiciile „geniului nostru tutelar” — cum l-a caracterizat Șerban Cioculescu — deoarece neamul românesc aniversază 150 de ani de la nașterea lui Eminescu, de când „Dumnezeu geniului l-a sorbit din popor așa cum soarbe soarele un nou de aur din marea de amar”, am putea spune parafrazându-l pe acela care avea să devină „sfântul preacurat al versului românesc”, potrivit unei ferice expresii aparținând lui Tudor Arghezi. Viața și opera lui Mihai Eminescu a suscitat de-a lungul anilor interesul a nenumărați scriitori, critici și istorici literari, însă nu i-a lăsat indiferenți nici pe slujitorii bisericii, care în orice împrejurare, încă din cele mai vechi timpuri, au dovedit că sunt însuflețiți de alese preocupări de ordin cultural.

Cel mai important studiu consacrat vieții și operei lui Mihai Eminescu, realizat de un cleric, îi aparține celui care avea să fie investit în demnitatea de patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, în anul 1925: Miron Cristea (1868—1939). Cu studii de teologie încheiate la Sibiu (1887—1891), tânărul care purta din botul numele Ilie, devine student al Facultății de Litere și Filozofie din cadrul Universității din Budapesta. La finalizarea studiilor filologice universitare, Ilie Cristea susține, în anul 1895, o teză de doctorat având ca subiect: „Viața și opera lui Mihai Eminescu. Studiu în domeniul literaturii române mai noi”, un studiu biografic complet în urma căruia obține diploma de doctor în filologia modernă.

Teza de doctorat a lui Ilie Cristea, deși aproape

uitată și prea puțin citată de criticii literari în operele lor legate de personalitatea poetului nostru național, prezintă o importanță covârșitoare, constituind prima monografie completă despre Mihai Eminescu, deosebit de consistentă în conținutul de idei, în pofida faptului că este concentrată în numai 78 de pagini. Era un act îndrăzneț în vremea respectivă alegerea unui astfel de subiect și prezentarea lui la Universitatea din Budapesta, dacă avem în vedere situația politică în care se afla pe atunci Ardealul, pământ pe care primul patriarh al României a văzut lumina zilei. Lucrarea a fost concepută în limba maghiară, fiind tipărită în 1895 de Editura „Aurora” din Gherla, tradusă ulterior în limba română. Prima parte a lucrării este dedicată vieții poetului, a cărei curgere este urmărită din Ipotești copilăriei, locul în care, atât de timpuriu, Eminescu s-a înfrățit cu natura; sunt amintite apoi atracția spre lumea teatrului care îl fascinează în chip deosebit și îl poartă aproape prin întreaga țară, bucuria lecturii, debutul în revista „Familia”, perioada vieneză în care preocupările culturale ale poetului se conturează pe deplin, momentul „Convorbiri literare” și corespondența cu Iacob Negruzzi, iubirea nețărmată față de Veronica Micle, studiile sporadice de la Berlin, unde este prins în mrejele filosofiei kantiene și schopenhauriene, colaborarea cu „Junimea”, boala și dispariția prematură a poetului (iunie 1889). Destinul poetului este comparat cu acela al unor mari predecesori: Lenau, Petöfi, Schiller, Arany.

A doua parte a lucrării se constituie într-o analiză completă a operei eminescienice începând cu creația lirică, apoi proza literară și articolele din presă, până la încercările din domeniul dramaturgiei. Ilie Cristea enumeră teme și motive abordate și exploatate de pana poetului, argumentând și ilustrând fiecare afirmație cu versuri aparținând lui Eminescu. În studiul efectuat, autorul dovedește un simț al echilibrului rar întâlnit, atât în prezentarea profilului moral al poetului pe care pasiunea pentru științele exacte și ale naturii l-a împins spre ateism, cât și în analiza cauzelor pesimismului eminescian. În final sunt oferite unele aprecieri stilistice, precum și considerații cu privire la limba creațiilor lui Eminescu.

Teza de doctorat este completată printr-un articol apărut în ziarul „Dreptatea”, nr. 281, din 25 decembrie 1894, intitulat „Naționalismul lui Eminescu”, semnat Elie Dinurseni. Ilie Cristea folosește acest pseudonim deoarece această completare nu este inclusă în teza sa de doctorat din motive ușor de înțeles în împrejurările istorice de acum un secol.

Un alt slujitor al altarului preocupat de personalitatea lui Mihai Eminescu a fost părintele scriitor Grigorie Pișculescu (Gala Galaction). La cererea Editurii „Flacăra”, el scrie în 1914 o micromonografie despre poet, referindu-se la ziaris-

tica practică de Eminescu la „Curierul de Iași” (1876—1877), „Timpul” (1877—1883), cu precizări sugestive pentru trasarea conturului moral al poetului, al gazetarului și al omului Eminescu.

Alexandru Elian, profesor de Bizantinologie la Institutul Teologic din București după 1948, a scris în „Studii și cercetări de bibliologie”, în 1955, despre „Eminescu și vechiul scris românesc”. Sunt amintite gustul și priceperea lui Eminescu în privința slovei vechi, chirlice, dobândite încă de acasă, de la Ipotești, așa cum el însuși mărturisea. Vocația sa pentru cultură era dovedită și de interesul pentru manuscrise datând din cele mai îndepărtate epoci, satisfăcut în perioada în care a funcționat ca director al Bibliotecii Centrale din Iași (sept. 1874 — iulie 1875). Camera poetului, fie că era situată undeva în București, la Viena, la Berlin sau Iași, găzduia — potrivit mărturisirilor unor prieteni ai săi — o serie de scrieri vechi, multe cu caracter bisericesc: psaltiri, ceasloave, biblie etc. Acestea l-au însoțit pretutindeni, rămânându-i fidele până la moarte.

Poetul „nepereche” a izbutit să unească spiritual întreaga suflare românească, întinzând punți de legătură între suflete. Câțiva preoți greco-catolici au realizat studii și au scris articole referitoare la Mihai Eminescu. Cunoscutul preot și scriitor totodată, Ion Agârbiceanu, în *Calendarul pentru popor al Astei* pe anul 1932, face o evocare pioasă a poetului care a îndrăgît, asemenea lui Vasile Alecsandri, poezia populară pe care a cules-o din toate regiunile românești și care i-a servit ca sursă de inspirație. Din limba acestor poezii, din graiul cronicarilor și limba contemporanilor a împletit versurile sale în „cea mai clară, mai armonioasă și mai dulce” limbă românească, descoperindu-i nenumăratele veleități sonore capabile să exprime „durerea și bucuria” acestui popor. Ion Agârbiceanu subliniază aportul adus de poet la dezvoltarea limbii române literare, dar și patriotismul ce străbate creațiile sale astfel încât „oricine citește, oriunde, aude o vorbă de dragoste aprinsă de neam sau vede o faptă de jertfă” trebuie să știe că acestea poartă și „un picur din focul sfânt zvârlit de poezia lui Mihai Eminescu în simțirea națională”.

Părintele Elie Dăianu scrie în numerele 73—83 ale „Tribunei” un studiu intitulat „Eminescu și Blajul” (1902), cu o completare în revista literară „Familia” din același an, pentru ca în 1914 să îi fie publicată broșura „Eminescu în Blaj. Amintiri ale Contemporanilor”, la Sibiu. Elie Dăianu reproduce mărturiile directe ale contemporanilor lui Eminescu (Orga Iacob, D. Onea, Ioan Cotta etc.), preoți și studenți blăjeni care l-au cunoscut pe tânărul pelerin care a rămas la Blaj 4—5 luni din anul 1866. Este un adevărat document psihologic, cu refe-

(Continuare în pag. 4-a)

CLAUDIA DUMITRIU

Semnificația inaugurării Triodului

(Urmare din pag. 2)

tului nestrucată după primirea Tainei Sfântului Botez? Nimeni nu poate afirma așa ceva căci „dacă spunem că păcat nu avem ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi”. (I Ioan 1,8). De aceea pentru fiecare dintre noi este nevoie de o reînnoire a Botezului. Acest lucru îl facem întotdeauna în Taina Mărturisirii. Nici o perioadă a anului liturgic nu este mai potrivită pentru această reînnoire ca și Perioada Triodului. Slujbele rânduite pentru această perioadă sunt o mărturie clară a acestui fapt. Serviciile liturgice ale Postului Mare nu cunosc nici strălucirea nici splendoarea celorlalte sărbători obișnuite. Lungimea lor, cântarea mai puțin prezentă, numeroasele lecturi și adesea textele Vechiului Testament dar și frumusețea extraordinară a Liturghiei Darurilor mai înainte Sfintite întregesc atmosfera specifică unei perioade cu caracter penitential.

Această vreme de pocăință nu înseamnă numai în-

tristare, pentru că sufletul este răvășit din cauza păcatului, ci înseamnă și bucurie ce se exprimă simultan cu lacrimile; o bucurie ce nu poate fi rostită cu cuvinte omenești. Dar de unde vine această bucurie? Răspunsul vine de la sine: bucuria și viața sunt inseparabile. Adevărata bucurie este bucuria de a exista, bucuria de a fi. Baza acestei bucurii este un efect ontologic și invers: orice bucurie ascunsă este un semn sau un simbol al vieții, o manifestare a temeliei existenței noastre. Bucuria aceasta misterioasă a pocăinței este un semn sau un simbol al vieții, o temelie a existenței noastre. Bucuria această misterioasă a pocăinței

este un semn clar că pocăința reprezintă suflul vieții duhovnicești, exact în aceeași măsură în care rugăciunea este inseparabilă de post. La toate acestea ne îndeamnă, aducând argumente toate imnele și compozițiile liturgice specifice Perioadei Triodului.

Bucuria aceasta sporește, conștiința fiind că Hristos este cel care poartă în noi, în acest fel pregustând din bucuria minunatei zile a Învierii.

Săptămâna Patimilor devine pentru fiecare din noi un moment de meditație profundă, de suferință împreună cu Hristos pe drumul calvarului. Săptămâna Mare tinde să fie considerată de fiecare dintre noi parte integrantă a Postului

Mare. Trebuie să știm că Săptămâna Patimilor este parte distinctă de cele patruzeci de zile ale Postului Mare care se încheie cu Duminica Floriilor. Fiecare zi din ciclul celor șase care alcătuiesc Săptămâna Patimilor are o temă principală și un mesaj care ne arată care este finalitatea acestui urcuș duhovnicesc. În această săptămână lumina Învierii Domnului se întrezărește tot mai mult. Ea pătrunde prin mâinile Mântuitorului, care poartă în ele semnul cuielor. Învieria este tot mai aproape de noi. Ea este vestită de Hristos și celor din iad. Acest Hristos mort și înviat, pe care-L primim în Sfânta Euharistie, va veni și la noi să ne lumineze sufletele. „Lumina cea neînserată a dumnezeieștii arătării Tale, Hristoase, Care S-a făcut spre noi, pentru milostivirea Ta, Isaia văzându-o de noapte mâncând și strigat: Învia-vor morții și cei din morminte se vor scula și toți cei de pe pământ se vor bucura” (Sfânta și Marea zi de Vineri, Cântarea 5, Stihira 1).

În evlavie și în cultul Bisericii Ortodoxe, Maica Domnului deține un loc de seamă. Acest fapt se poate vedea din cinstirea ce i se aduce, care este mai presus decât a tuturor fapturilor văzute și nevăzute, decât a tuturor sfinților și a ingerilor. Ea este „mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii”, pentru că prin ea s-a sâvârșit cea mai mare mîndrie din câte s-au văzut vreodată pe pământ: întruparea Fiului lui Dumnezeu și nașterea Sa mai presus de legile firii. Mântuitorul Hristos este trup din trupul ei și sânge din sângele ei, adică ea a născut pe Fiul lui Dumnezeu ca om, dar nu este născătoare de om, ci născătoare de Dumnezeu. Căci Mântuitorul Hristos și-a însușit firea omenească luată din Sfânta Fecioară, fire pe care și-a asumat-o în ipostasul Său dumnezeiesc. În acest caz firea omenească a Mântuitorului Hristos nu constituie în sine o persoană proprie, nici înainte de întrupare și nici după aceasta. Firea omenească este impropriată de persoana Fiului lui Dumnezeu, persoană care devine la întrupare și subiect al firii omenești. Firea omenească la zămislire s-a unit cu firea dumnezeiască, dar cum zămisirea și nașterea aparțin persoanei dumnezeiești a Fiului lui Dumnezeu, aceasta înseamnă că Maica Domnului nu a născut un simplu om, ci pe Dumnezeu întrupat. De aceea este numită și cinstită pe bună dreptate ca Născătoare de Dumnezeu.

Faptul că Sfânta Fecioară este numită Născătoare de Dumnezeu, aceasta îi conferă un loc de seamă în iconomia mântuirii noastre. Prin ea cele dumnezeiești s-au unit cu cele omenești, cerul s-a unit cu pământul, cele veșnice cu cele trecătoare etc. Momentul crucial al pătrunderii divinului în sfera umanului îl constituie minunea Bunevestirii. Sfințele Scripturii ale Vechiului și ale Noului Testament își găsesc în Maica Domnului un punct de convergență: ceea ce s-a proorocit în Vechiul Testament și-a găsit împlinirea în Noul Testament. Acest fapt îl putem vedea urmărind descoperirile dumnezeiești în desfășu-

Cine sunt „Frații Domnului”?

rea lor istorică. Astfel, Sfânta Scriptură ne relatează că îndată după căderea în păcatul neascultării de către protopărinții noștri, Adam și Eva, Dumnezeu făgăduiește că mântuirea va veni prin mijlocirea femeii, „Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei; acela îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul” (*Facerea 3, 15*). Este prima veste bună care va fi urmată și completată de alte profeții care vorbesc despre faptul că Răscumpărătorul se va naște din fecioară. „Iată, fecioara va lua în pântec și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (*Isaia 7, 14*). Profeția aceasta, despre fecioara care va naște un fiu, este în deplin acord cu profeția proorociului Iezechiel cuprinsă în viziunea despre poarta dinspre răsărit a templului. Această profeție vine cu precizarea pururea fecioriei Maicii Domnului prin imaginea porții prin care nu va intra nici un om, „căci Domnul Dumnezeu lui Israel a intrat prin ea. De aceea va fi închisă” (*44, 2*).

În Noul Testament găsim împlinirea profețiilor din Vechiul Testament în persoana Sfinței Fecioare Maria. Dumnezeu, Cel ce a grăit prin proorocii Vechiului Testament, a ales pe Sfânta Fecioară Maria să fie mijlocitoarea mântuirii oamenilor și maică a Fiului Său. Această alegere divină reiese din cuvintele Arhanghelului Gavriil care, fiind trimis de Dumnezeu, s-a adresat Maicii Domnului prin cuvintele: „Bucură-te cea plină de har, Domnul este cu tine” (*Luca 1, 28*). Ingerul îi spune că ea „a aflat har la Dumnezeu” (*Luca 1, 30*), zămisliind de la Duhul Sfânt pe Fiul Său Iisus (*Luca 1, 34-35*), fapt unic în istoria omenirii, deoarece, ceea ce în ordinea firească a lucrurilor este cu neputință, în ordinea harului este posibil, căci la Dumnezeu nimic nu este cu neputință (*Luca 1, 37*). Ea a născut pe Fiul Său căruia i-a pus numele Iisus, după cum anunțase ingerul (*Luca 1, 31*).

Mântuitorul Hristos este

unicul Fiul al Maicii Domnului. Aceasta este învățătura Bisericii Ortodoxe bazată pe Sfânta Scriptură și pe mărturiile Sfinților Părinți. Cu toate acestea, în decursul timpurilor, s-au ivit eretici iar în timpul nostru sectanții care susțin că Maica Domnului a avut și alți copii, care în Sfânta Scriptură se numesc frați ai lui Iisus, iar El este numit „întâiul născut” (*Matei 1, 25*). Această învățătură greșită este infirmată de Sfințele Evanghelii care susțin că Maica Domnului este mama numai a lui Hristos numit, în acest caz, Unicul ei născut (*Matei 1, 25*). Înșuși apelativul „Maica Domnului” (*Luca 1, 43*), precum și faptul că niciăieri în Noul Testament nu este numită și mama altor copii, este o dovadă că ea a născut numai pe Mântuitorul Hristos. Acest adevăr este confirmat de Sfinții Evangheliști care o numesc: Mama Lui (*Matei 1, 18; Luca 2, 25*); Fecioara Maria (*Luca 1, 27*); Mama lui Iisus (*Ioan 2, 1*) și Maica Domnului (*Luca 1, 43*). Această din urmă numire, adică Maica Domnului, a intrat în vocabularul liturgic precum și al creștinilor dreptmăritori.

În Sfânta Scriptură a Noului Testament se află mai multe referințe cu privire la așa-numiții „frați ai Domnului”. Expresia „frații Domnului” are un dublu înțeles.

a) Înruđire sufletească pe care o pot dobândi cei care fac voia lui Dumnezeu (*Matei 12, 49-50*);

b) Înruđire trupească cu Domnul Hristos, exprimată prin cuvintele „frații Domnului”. De pildă: „Și încă vorbind El mulțimilor, iată mama și frații lui stăteau afară, căutând să vorbească cu El” (*Matei 12, 46-47*).

Aceste texte scripturistice și nu numai acestea sunt răstălmăcite într-un mod tendențios și arbitrar de cei care rățesc neștiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu (*Matei 22, 29*), adică de sectari, necinstind în felul acesta sfințenia Maicii Domnului, susținând că aceștia ar fi fiii ei. Pe temeiuri scripturistice vom dovedi neminecienția afirmațiilor sectarilor.

Prima mențiune cu privire la „frații Domnului” o face Sf. Ioan într-o formă sumară și generală, fără a arăta numele acestora. „După aceasta s-a coborât în Capernaum El și mama Sa și frații și ucenicii Săi” (*Ioan 2, 12*). Cu alt prilej Mântuitorul propovăduind în sinagoga din patria Sa a stărnit nedumeriri între compatrioții Săi din pricina înțelepciunii Sale, fapt care i-a determinat pe aceștia să se întrebe: „Au nu este acesta fiul teslarului? Au nu se numește mama Lui, Maria și frații Lui: Iacov, Iosif și Simon și Iuda? Și surorile Lui nu sunt toate la noi?” (*Matei 13, 55; Marcu 6, 3*).

Întrebarea care se pune în mod firesc este aceasta: Cine au fost acești așa-zisi „frați ai Domnului”? Au fost frați de sânge ai Mântuitorului Hristos, adică fii ai Maicii Domnului sau alte rudeni ale Sale? La această întrebare Biserica creștină întemeiată pe Sfânta Scriptură răspunde categoric: Frații Domnului nu sunt fiii Maicii Domnului și prin urmare nici frați ai Dom-

nului Hristos, ci sunt rudeni ale Sale.

Cu privire la gradul de rudenie al acestor „frați ai Domnului” cu Mântuitorul Hristos, există mai multe păreri dintre care două au avut o circulație mai mare în lumea creștină.

1. Întemeiată pe „Protoevanghelia lui Iacov” și pe „Evanghelia lui Petru” mai mulți Sfinți Părinți și scriitori Bisericești consideră că „frații Domnului” ar fi copii ai dreptului Iosif rezultați dintr-o căsătorie anterioară logodnei sale cu Sfânta Fecioară Maria. Scrierile amintite mai sus sunt apocrifă și ca atare nu prezintă garanție pentru adevărul istoric. Apoi, din cele relatate de Evangheliile canonice se poate vedea că în timpul răstignirii și învierii Domnului Hristos, mama „fraților Domnului” era în societatea intimă a Maicii Domnului. Or, acest fapt nu ar fi fost cu putință dacă ea ar fi fost cândva soția lui Iosif și divorțată de el. Nicăieri în Sfințele Evanghelii nu ni se spune că Iosif ar fi fost căsătorit, ca apoi să se despartă de soție. Știm doar atât că era drept (*Matei 1, 19*), dar nu avem nici o referință la vreo persoană care să fi fost soția lui.

2. Mama „fraților Domnului” este o persoană deosebită de Fecioara Maria și este numită de Sfânta Scriptură „sora mamei Lui, Maria lui Cleopa” (*Ioan 19, 25*), „cealaltă Marie” (*Matei 23, 1*), sau „Maria, mama lui Iacov cel Mic și a lui Iosif” (*Marcu 15, 40*).

Textele biblice care aduc lumină în clarificarea situației sunt următoarele: „Și erau acolo mai multe femei privind de departe, care urmau din Galileea pe Iisus, slujindu-L, între care era Maria Magdalena și Maria, mama lui Iacov și a lui Iosif, și mama fiilor lui Zevedeu” (*Matei 27, 55*). Sf. Arhim. VASILE PRESCURE

Mama — modelul femeii creștine*

Imi permit să scriu despre această ființă sublimă ce se numește „mamă”, cuvântul cel mai drag și mai duios pe care cineva poate să-l rostească pe acest pământ. Și de ce-mi permit să spun acest lucru? Pentru că numai ea creează și numai ea se risipește întru apărarea acestei vieți. Numai ea știe să ocrotească și să facă să înflorească viața creată de ea.

Ea este înzestrată pentru acest mesaj nobil pe care i l-a dăruit Dumnezeu, cu atât de frumusețe sufletească, cu atât de blândețe, cu atât de duioșie, grație, spirit de jertfelnicie, încât ar fi în stare să răscumpere cu prețului vieții ei fericirea copilului în schimbul recunoștinței prin iubire. Acest teaur bogat ea îl oferă lumii, societății și mai ales familiei, aducând, prin aceasta, pace și bună învoiere pe pământ, după care năzuiesc astăzi popoarele în zadar.

Ca să pătrundem rostul și înțelesul vibrant al acestor cuvinte, este necesar să remarcăm formarea familiei înainte vreme, precum și sentimentele pe care în mod firesc le nutresc părinții față de copiii lor, sentimente care astăzi — din cauza vieții lipsite de liniște și de dulceața ei, mai precis din cauza unui suflu al vieții ultra moderne, — își arată roadele sale nefaste și în sânul familiei.

Iar dacă în anumite epoci, omenirea a decăzut, cauza a fost ispita care a abătut, pentru un moment, mamele de la drumul cel adevărat.

Iar dacă vei vedea un viteaz, un erou pe câmpul de bătlăie, un martir, o sfântă, un sfânt sau vei întâlni un descoperitor în știință, să știi că el a avut o mamă aleasă de la care a primit forța din însăși izvorul ei sufletesc, mamă care a avut ca exemplu viu chipul Maicii Domnului,

chipul moralei creștine, al bunătății, al demnității, blândeții, înțelepciunii, jertfelniciei.

Căci numai acela poate să înțeleagă în toată imensitatea gândului, ce este o mamă, atunci când a pierdut-o. Acolo, la marginea mormântului, ne vom da seama, fiecare, că moartea mamei este prima durere, pe care trebuie să o îndurăm fără mângâierile ei.

Astăzi, astfel de mame sunt exemple rare, pentru că o bună parte din femeii au cu totul alte aspirații, provenite din multitudinea falselor curente ce distrug rând pe rând morala, apoi desfigurează adevăratul chip sufletesc prin incitarea simțurilor, și implantarea în mental a unor idei periculoase pentru ea și pentru întreaga societate, de exemplu prin asimilarea fenomenului feminist ce îi dă o independență periculoasă, o rupe total de Dumnezeu și de nucleul familial, o aruncă în brațele păcatului, cu brațele lui de polip care o va ține înlănțuită de talpa fărădelegilor de tot soiul.

După unele statistici, se poate afirma că nici un secol n-a dat atâția ucigători de părinți, câți a dat secolul al XX-lea. Nici un secol n-a dat dintre tineri atâția sinucigași câți ne furnizează prezentul, nici un secol n-a aruncat în brațele prostituției și ale desfrâului atât de tineret, câți aruncă prezentul acum în gura acestui Moloch, fără milă și fără saț.

Și toate acestea știți de ce? Pentru că niciodată sufletul copilului n-a fost mai (Continuare în pag. a 7-a)

* Cuvânt rostit în cadrul programului ASCOR din luna decembrie 1999.

Stavrofora
CRISTINA CHICHERNEA
Mănăstirea Recea

Fost-a Sf. Antonie cel Mare ortodox?

(Urmare din pag. a 2-a)

festă însă acolo unde oamenii, prin „stingerea cunoștinței” ei, iubesc mai mult moartea decât viața [93]; Biserica de Răsărit s-a numit ortodoxă pentru a arăta că ține la ortodoxie și că aceasta este ținta ei, dar ea nu poate garanta ortodoxia tuturor membrilor ei, pentru că aceasta ține de libertatea personală și ar însemna ca aceștia să poată fi numiți, fiecare, cel puțin „un al doilea Sf. Antonie”, ceea ce mai cu seamă astăzi este atât de neadevărat. Bisericele apusene nu pot deloc să-i atribuie ortodoxia, pentru că ținta lor a căpătat un alt obiect¹¹; membrii acestora se pot ridica la o anumită înțelegere a ortodoxiei, dar nu pot ajunge la deplinătatea ei decât prin încorporarea în Biserica aceea care țintește la ortodoxie. Nu este vorba aici de fanatism, ci de fapte ale Duhului Sfânt, Care suflă unde voințe, deci nu numai într-o Biserică, dar Care trimite spre acea Biserică, în care se manifestă cu evidență (a se vedea convertirea sutașului Corneliu - *Fap. 10-11, 18*); altfel, am avea de-a face cu alte duhuri! Să concludem: în Biserica Ortodoxă se păstrează ortodoxia; cine se silește, o cucerește pe ea! În celelalte Biserici și în celelalte religii se caută ortodoxia; cine o sesizează, se-ndreaptă spre ea! Dar toate să se facă cu cuvință și cu rânduială, căci Dumnezeu ne-a chemat spre pace (*I Cor. 14, 40; 7, 15*) și „Dumnezeu nici celor nevrednici nu încetează a le dăruia viață” [123].

1 Teoclit Dionisiuț, *Dialoguri la Athos*, ed. Deisis, Alba Iulia, 1994, vol. I, p. 16.

2 Când Hristos Se numește Adevărul (*In. 14, 6*), arată că într-un El S-a revelat/descoperit Rațiunea supremă (= Logosul sau Cuvântul lui Dumnezeu): în limba greacă aletheia (adevărul) provine de la alethos, care înseamnă neuitat; prin urmare, adevărul este ceea ce s-a scos din uitare, ceea ce s-a redescoperit oamenilor pentru a le reda fericirea primordială; și acest adevăr nu este ceva, ci Cineva.

Mihai Eminescu

(Urmare din pag. a 3-a)

riri prețioase la caracterul și preocupările tânărului — pe atunci — Mihai Eminescu. Protopopul unit Elie Dăianu din Cluj ia atitudine în legătură cu lucrarea canonicului Alexandru Grama, „*Mihai Eminescu. Studii critice*”, publicată la Blaj, în 1891. Acesta din urmă îi neagă poetului orice merit, discreditând opera sa lirică. În opinia lui Grama — veritabil model al ostilității cu care sunt întâmpinate geniile —, suflul lui Eminescu, purtând amprenta pesimismului schopenhauerian, este „devastat de un incendiu de simțăminte, în care toate s-au nimic”. Este oportun să amintim aici și faptul că Eminescu l-a cunoscut și a avut strânse legături de prietenie cu Silvestru Morariu și Andrievic (1818-1895) și familia acestuia. Cleric, cărturar și poet bucovinean, mitropolit ortodox al Bucovinei și Dalmației din 1880, Silvestru Morariu Andrievic a

fost o figură de prim plan a vieții bisericesti, culturale și politice din Bucovina.

O prietenie strânsă îl lega pe Eminescu de Epaminonda Bucevschi (1843-1891), pe care îl cunoștea de la o vârstă fragedă. Epaminonda Bucevschi, cu studii de teologie la Cernăuți, devine în 1868 student la Academia Bellearte din Viena. În atelierul vienese al pictorului, studentul Eminescu își potolea dorul de romantică și rustica „dulce Bucovină”. Cei doi își unesc eforturile și în vederea pregătirii comemorării lui Ștefan cel Mare de la Putna.

Iată că slujitorii bisericii l-au avut pe Eminescu în preocupările lor culturale și în preocupările lui culturale și în ceau uitați nici o clipă autenticele valori ale acestui popor. Iubindu-l și neamul din care s-au ridicat, au iubit cultura și limba acestuia, coordonate ce conferă individualitate unei nații, dar în același timp o deschid spre universalitate.

Canoanele inmografice, mijloc de înălțare duhovnicească a credincioșilor

Autorii inmologiei creștine s-au inspirat din Sfânta Scriptură (II Timotei III, 16), precum și din literatura aghiografică. Majoritatea dintre ei sunt monahi, dar și din alte categorii de credincioși, înzestrați cu evlavie și râvnă pentru cele sfinte. Aceștia s-au străduit să dea la iveală, prin cuvinte alese, ceva specific, în măsură să reflecte „cât mai fidel”, fondul moral-religios al praznicului, ori spicuri din viața creștină a sfântului sărbătorit.

Rolul principal urmărește răspândirea și mai ales întărirea învățaturii creștine, precum și menținerea la nivel înalt a evlaviei credincioșilor. Căci în cultura creștină, pe lângă laudele și rugăciunile de adorare a lui Dumnezeu, noi venerăm pe sfinți pentru că ei sunt „prieteni ai Dumnezeu” (Ioan XV, 14). Sfinții și îngerii se roagă lui Dumnezeu pentru noi (Ieșire XXXII, 31—32), ascultă rugăciunile noastre (II Petru I, 5; Luca XV, 27; Daniel X, 11), duc rugăciunile noastre, înaintea lui Dumnezeu pentru noi (Apoc. V, 8—14). Sfântul Apostol Iacov, ne asigură că, mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului care se

face (Iacov V, 16) cu atât mai mult credem noi că, pot rugăciunile a Celei ce a întrecut în curăție pe toți sfinții și a născut ne-grăit pe Sfântul Sfinților, pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu (Luca I, 38), deoarece Dumnezeu este slăvit în Sfinții Săi, iar Sfinții sunt slăviți de Dumnezeu, (Pilde VIII, 7 și I Regi II, 30).

Tipicul Bisericii Ortodoxe are prevăzut în cultura ei șapte laude pe zi, culminând cu Sfânta și Dumnezeiasca Liturgie, cum bine adevărate proorocul poet David: „De șapte ori pe zi Te-am lăudat, pentru judecările dreptății Tale”, (Ps. 118, vers. 164). Importanța sărbătorii sau viața creștină, la cel mai înalt nivel, care au determinat canonizarea Sfântului respectiv, o redau canoanele de la slujba de dimineață a Utreniei. De regulă ele sunt trei grupări, înălțate din 12—14 strofe desfășurate în nouă pesne sau cântări. Aceste canoane au în fruntea lor un imn numit irmos, la fiecare peasna, cu mențiunea glasului pe care trebuie cântate.

Fiecare peasna conține idei dogmatice, învățături de ordin moral, pastoral,

practic din viața sfântului, care au o mare influență duhovnicească stimulând râvna credincioșilor. După peasna a 3-a și mai cu seamă după cea de a 6-a, urmează strofa numită „condac”, adică, caracterizarea pe scurt a sărbătorii sau viața sfântului, iar „icoșul” ce îi urmează e o continuare a celor arătate în condac.

În toate cazurile, irmosul de la peasna a IX-a, este închinat Maicii Domnului, precum și încheierea tuturor canoanelor. De aici, la Praznicile Împărătești, acest irmos devine „Axionul” specific al praznicului pe toată perioada până la odovanie, variind de la 3 la 8 zile, cu excepția Axionului Învierii, care ține 40 zile.

În general, canoanele scot în evidență evenimente din Istoria Bisericii Universale, cum sunt: disputele histologice din primele veacuri creștine. Lupta Bisericii contra ereziilor din perioada Sinoadelor Ecumenice. Învățătura de credință ortodoxă creștină asupra amănunților din istoria mântuirii, asupra atributelor divine și omenitatea Mântuitorului și a celorlalte ființe divine.

Rolul deosebit de mare al Preasfintei Fecioarei Maria. Cultul Ei iasă din duhia obișnuită a sfinților în iperdulie convenită numai Ei. Imnografia au folosit în text cele mai gingașe, mai mari, mai venerabile epitețe ce le poate dărui limba omenescă.¹

Curăție sufletească, iubire nepătată, credincioșie neîntrecută, duiosie nemărginită, purtare de grijă neîntălnită, simț matern neînchipuit de fin și alte virtuți, care și trebuie să împodobească femeile creștine.

Nevoințele marilor ascetri și smeriți monahi de prin pustii, mănăstiri și schituri, împinse până dincolo de puterile lor, prin silirea firii, făcând trupul supus suflului, pentru urcșul anevoios al despățimirii, au determinat pe inmologi să-i compare cu îngerii cei fără de trup fiind în trup, cu ființe cerești, fiind oameni pământești, viețuind mai presus de fire și de om.

Nu mai puțin sunt venerați mucenicii, cu răbdare de diamant, îndurând sânge-roasele prigoane în chinurile de neînchipuit, pe care le-a născocit mintea omenescă, spre torturarea acestora. Dar ei le primeau cu bucurie, de parcă le suferea în alt trup, străin, mulțumindu-le chinurilor, că le-au dat prilejul să sufere pentru credința cea adevărată. În felul acesta au căzut victime nenumărate, creștini de toate vârstele și din toate stările omenești, de la simplii credincioși, până la înalții demnitari imperiali.

Toate aceste virtuți creștine, consemnate de inmografi în canoanele Utreniei, sunt o mărturie a credinței, vie și lucrătoare, de care au dat dovadă sfinții dar și o cinste adusă lor, (Fapt. Ap. XVI, 29).

Dacă controversele teologice în s'noade era arma de luptă, în fața credincioșilor, singur imnul putea angaja, odată cu mintea și fondul credincioșilor.²

Secolul al VIII-lea poate fi considerat „Secolul canonului inmografic”, întru cât își atinge apogeul de cristalizare a formei sale. Cel mai complet fiind „Canonul cel Mare”, ce se citește și se cântă, părți din el succesiv în primele patru zile din săptămâna I-a din postul Sfinților Paști, la Pavcernița Mare și întreg (250) strofe miercuri seara, din săptămâna a cincea a Postului Mare. Acest canon este opera Sfântului Andrei, Arhiepiscopul Critului (+723). Alți inmografi de talie mare în acest secol sunt: Sfântul Ioan Damaschin (+749) și Cosma de Maiuma (+787) frați adoptivi, monahi cu metania în Lavra Sfântul Sava de lângă Ierusalim. Opera lor pe cât de bogată pe atât de substanțială, prin sistematizarea Octoiului, compunerea canoanelor marilor praznice creștine și ale Maicii Domnului, semnate simplu: „Ioan monahul” sau „Cosma monahul” deși primul era preot, iar secundul, episcop. Ieșiți din renumita mănăstire a Sfântului Sava, unde deja se respecta o regulă a tipicului bisericesc, al marelui egumen Sfântul Sava cel Sfințit (+533), care a unificat și completat regulile tipiconale mai vechi, de la Sfântul Hariton (270-?) din

Lavra Faran (330) și Sfântul Eftimie cel Mare (377—475).

Cu timpul centrul inmologiei se deplasează de la Mănăstirea Sfântului Sava la Mănăstirea Studion din Constantinopol, greu încercat de erezia iconoclasmului sec. al IX-lea și a celorlalte erezii, care a zguduit Biserica Ortodoxă, când nu mai rămâne nici o zi din cursul anului bisericesc, fără să-și aibă canonul ei specific sărbătorii sau sfântului sărbătorit.

În continuare vom exemplifica, prin câteva strofe, tropare sau condace, importanța deosebită sau rolul ce îl inspiră la înălțarea sufletească a credincioșilor, cu ideile ce se desprind din lectura sau cântarea acestora, sub forma de rugăciune.

De obicei prima strofă a canonului din peasna I-a, conține o rugăciune de cerere, către Cel Prea Înalt sau către sfântul respectiv, ca mijlocitor la Dumnezeu, să ne dea putere și cuvânt, pentru a putea lăuda după vrednicie, cu evlavie și cu luare aminte, cele ce urmează, spre a ne folosi duhovnicește de harul ce se desprinde din lectură sau cântare.

„Cu rugăciunile tale și cu ale mucenicilor celor împreună cu tine, luminează gândul meu, ca să laud pomenirea voastră, cea purtătoare de lumină și dumnezeiască”. Sau „După multe ostenești duhovnicești, ai câștigat har ceresc, trecând în lumina cea neînserată, unde vezi puri pe Dumnezeu, pe Care roagă-L să ne dea și nouă putere, a te lăuda pe tine, precum se cuvine”.³

„Minunată a fost viața înțelepte părinte, minunată s-a arătat încă și mutarea ta, minunată a fost și aflarea ta, ieșind din apele Lomului, ca o comoară de mare preț”. Sau „Vestegit-ai poftele trupului și suflul tău și l-ai împodobit cu razele prea luminatei curății”.⁴

„Biruind pe Arie cel luptător cu Dumnezeu, ceata Sfinților Părinți în Niceea (325), mi înainta cu toiagul păstoresc, au îndreptat Biserica, cu evlavioase dogme și acum tot la Niceea (787), au fost apărători și au umplut de rușine pe luptătorii împotriva iconanelor”.⁵

Praznicul Nașterii Domnului concentrează în el toată „Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută”, „Dumnezeu se face Om, ca omul să se îndumnezeiască”, așa cum arată fraza următoare: „Astăzi este începutul mântuirii noastre și arătarea tainei celei din veac. Fiul lui Dumnezeu, Fiul Fecioarei se face și Gavriil harul bine-L vestește”.⁶ Facere a lui Roman Melodul (sec. V), ca cel mai frumos condac din inmologia creștină, pe gl. III, „Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naste și pământul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc și magii cu steaua călătoresc, că pentru noi S-a născut Pruncul tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veaci”,⁷ și că prin Prea Sfânta Fecioară Maria s-a făcut: „Plinirea rânduielii Ziditorului”.⁸

De asemenea, condacul Epifaniei, cum Sfântul Ioan Botezătorul îl arată pe Hristos lumii, zicând: „Iată

Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii” (Ioan I, 29), pe Cel ce nu-L încap cerurile cerurilor, a luat chip omenesc și vine să ceară botezul de la rob, (Matei III, 13); inmograful inspirat de la Duhul Sfânt, compune pe gl. IV, textul: „Arătat-Te-ai astăzi lumii și lumina Ta, Doamne, s-a însemnat peste noi, care cu cunoștință Te lăudăm. Venit-ai și Te-ai arătat, lumina cea neapropiată”.⁹

Străpunși de fiorii dragostei creștine pentru vărurile monahismului creștin, plini de admirație și înmărmuriți de nevoințele, răbdarea și lupta lor prin silirea firii spre despățimire, inmografi prezintă condacul Sfântului Cuvios Teodosie astfel: „Sădit fiind în locașurile Domnului tău, cu prea strălucitele tale fapte bune, ai înflorit și ai înmulțit fiii tăi în pustiu, cu ploile lacrimilor udându-i, păstorule al turmelor lui Dumnezeu”.¹⁰ Sau „Înflăcărat de jarul arzător al nepătimitoarei inimii, fericite părinte, ai prefăcut în cenușă, lemnul cel uscat al patimilor”.¹¹ Pentru cei ce trăiau în pustii izolați de lume, câte 60—70 ani, avem strofa: „Blânzi ca mieii se apropiau de tine lei și urși, Lazare, temelia și pozoaba pustinilor”.¹² Sau „În trup ca un înger pe pământ te-ai arătat și pustnicind, ai fost ca un pom răsadit, bine crescând, lângă apa înfrânării și prin curgerile lacrimilor tale, spălând în tinăciunea”.¹³

Dăra de lumină, care a ajuns până la noi din Muntele Sinai, a Sfântului Cuvios Ioan Scărarul (576—649), prin cuvânt și redactarea operii de mare valoare duhovnicească și mult căutată de monahi „Scara”, nevoințele de 20 ani în pustiu Thola și apoi egumen la renumita Mănăstire Sfânta Ecaterina, a determinat pe inmografi, să-l asemene: „Ca un luceafăr ce își îndreaptă fără greșală lumina sa, până la marginile lumii, te-a pus pe tine Domnul spre pildă și înfrânare”.¹⁴ Dacă mare îndrumător al monahilor e Sfântul Ioan Scărarul, chip și pildă de urmat multor râvnitori de nevoințe ascetice, fără abatere din drumul spre desăvârșire, Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca (+431) se face „chip și pildă” de mare înfrânare și luptă fără eșec până la completa despățimire. Pentru cei 17 ani petrecuți în păcate, s-a ostenit până dincolo de puterile omenești 47 ani în pustiu Iordanului. De aceea și inmograful în puține cuvinte, concluzionează: „Ceea ce mai înainte erai plină de tot felul de păcate, astăzi te-ai arătat mireasa lui Hristos, prin pocăință, urmând vieții îngeresti”.¹⁵

Cetele neînfricaților mărțurisitori, care s-au pus stavilă pentru apărarea dreptei credințe ortodoxe, împotriva marilor eresiarhi ai primelor veacuri creștine și apoi sporadic pe parcurs, altor încercări de convertire, ierarhi, preoți, monahi, credincioși, inmografi le-au alcătuit și acestora, canoane, condace, tropare, acatiste, pe măsura eforturilor de propoveduire și a suferințelor îndurate ani îndelungați. Spre exemplificare expunem mai jos un frumos tropar de o dată mai

Acțiunile generalului Buccow în Ardeal în lumina unui document inedit

Pe fondul reacțiilor ortodoxe împotriva uniației și a mișcărilor provocate de călugărul Sofronie de la Cioara, Curtea de la Viena este nevoită să găsească o soluție la această criză prin care trecea politica unionistă din Ardeal. Deoarece Austria era participantă la Războiul de 7 ani (1756—1763), împărăteasa Maria Tereza (1740—1780), dorea să amâne rezolvarea problemei religioase din Transilvania până după terminarea războiului. Acest lucru însă neputând suferi amânare, la 12 martie 1761 are loc la Viena o consfătuire în urma căreia se hotărăște să fie trimis în Transilvania generalul Nicolae Adolf Buccow, în calitate de comandant al forțelor militare de aici. Misiunea sa era bine definită: pe de o parte să înlăture certurile religioase, iar pe de altă parte să aducă pe cât mai mulți români ortodocși la uniație. Odată cu el avea să sosească și episcopul ortodox sârb de la Buda, Dionisie Novacovici¹, pentru a facilita munca de pacificare a generalului.

Cu perseverență, generalul Buccow își îndeplinește misiunea în Transilvania, de cele mai multe ori recurgând la violență: distruge biserici și mănăstiri ale ortodocșilor, pedepsindu-i pe cei care nu doreau să se unească cu Biserica Romei.

Primind ordinele direct de la împărăteasa Austriei, era firesc ca între Buccow și aceasta să se stabilească o corespondență bazată pe ordinele ce trebuiau îndeplinite și pe rapoartele referitoare la rezolvarea acestora. Sunt cunoscute trei rapoarte ale generalului Adolf Buccow înaintate împărătesei: prima scrisoare, datată Hermannstadt (Sibiu), 11 aprilie 1761, în care raportează Mariei Tereza despre sosirea sa în

Transilvania și despre memoriul prezentat de cei 40 delegați ai românilor²; a doua scrisoare este trimisă tot din Sibiu, la 2 mai 1761, în care Buccow relatează despre audiența lui Sofronie, despre misiunea sa și despre colonizarea invalizilor în Ardeal³. La 6 mai 1761, în aceeași localitate, este întocmit al treilea raport, în care generalul Buccow vorbește despre activitatea sa și despre măsurile ce trebuie luate pentru asigurarea succesului misiunii sale⁴. Limba în care sunt scrise aceste documente este germana.

Pe lângă aceste rapoarte, întâmplarea a făcut ca, cercetând fondul de documente „Vasile Mangra” din Arhiva Bibliotecii Mitropoliei din Sibiu, să descopăr un alt raport înaintat de Buccow împărătesei Maria Tereza. Este de fapt o copie a documentului original⁵, datat 18 iunie 1761, localitatea Kezivasalhely (Târgu Secuiesc n.n.). Are șase pagini și în el se pot observa unele corecturi ale lui Vasile Mangra (1850—1918). Pe scurt, cuprinsul raportului este următorul: locuitorii Făgărașului au fost somați de armata lui Buccow să predea cheia bisericii⁶, pe care ei au luat-o cu forța de la episcopul unit de aici. Situația s-a rezolvat în favoarea uniților numai după ce s-a făcut apel la violență. El va face tot posibilul ca numărul uniților să crească. A dispus dărâmarea mănăstirilor ortodoxe cu excepția mănăstirii Sâmbăta. De asemenea, o asigură pe împărăteasă că B.v.Dietrich, consilierul comisiei aulice, în calitate de asesor al comisiei la Alba Iulia, va face rânduială în districtele Zlatna, Zarand, Albac și comitatul Turda. El vorbește și despre violența moldovenilor, conduși de logofătul Radu-

can față de agenții sanitari din strămoșia Oytoshev (Oitzu n. Mangra). Acestora le-au spart cabana, amenințându-i cu moartea dacă mai construiesc alta în loc. Raportul se încheie cu rugămintea ca Maria Tereza să trimită în Ardeal pe colonelul Spaler, împreună cu câțiva ingineri prizonieri pentru întocmirea unei hărți corecte a principatului Transilvania.

Pentru că este un document inedit, îl voi reda în continuare, în întregime, respectând ortografia copiei.

Serenissimă, Preaputernică Împărăteasă — Regină; Preagrațioasă Împărăteasă — Regină și Doamna Doamnelor!

Deoarece cu prilejul vizitării țării doream conform preamilitului meu raport din 8 a luni curente să orânduiesc totodată și districtul Făgărașului în ceea ce privește chestiunea religioasă a Valachiilor, am așteptat însă până la datul acesta ordinul în ce chip să o rezolv spre a putea înainta Majestății Voastre imperiale o relație cât se poate de perfectă în meritul cauzei. Fiindcă ordinul a întârziat doresc să relatez cu cel mai profund devotament Majestății Voastre, că locuitorii Făgărașului, somați de comisiune să predea cheia bisericii titulare pe care dânsii cu puterea au luat-o dela episcopul unit din loc, nu numai că au tăgăduit predarea ci s-au opus chiar cu îndărătnicie, până ce nu am împresurat biserica cu 3 companii și 30 husari și până ce nu am ridicat furci în piață spre a-i spânzura, numai în urma acestor dispoziții s-a aflat și predat cheia. Am descurat imediat biserica și am predat-o e-

(Continuare în pag. a 6-a)
Masterand MARIUS EPPEL

Îndemnuri privind intensificarea pastorației și redeşptarea conștiinței preoțești

Meditez întru smerenie și preamăresc pe Dumnezeu, când lansez ecoul unei Biserici dinamice. Da, pentru țara noastră. Pentru că Dumnezeu ne vrea și pe noi să fim o țară și totodată să fim cu adevărat creștini.

Incontestabil, românul este născut creștin și acest lucru reprezintă un adevăr istoric, stabilit pe căi științifice.

Este o certitudine astăzi că formarea poporului român și adaptarea creștinismului în spațiul nostru geografic, sunt trei procese simultane și care mai mult sau mai puțin s-au condiționat reciproc. Este de neconceput unul fără celelalte două. Dacă este așa atunci orice slăbire a sentimentului creștinesc, aduce cu ea o anemie a ființei acestui popor.

Conștient fiind de gravitatea lucrurilor, rezultat al epocii ateiste să ne uităm în jur și să vedem ce prăpad moral trăim, ce crime se făptuiesc, ce violuri sălbatice, ce ucideri de părinți, ce desfrâu și ticăloșii fără marginii! Atunci chiar că trebuie să ne gândim serios la împăcarea poporului român cu Mântuitorul Iisus Hristos de care țara se divorțase oficial prin apostazie. În astfel de situații Biserica trebuie să devină mereu dinamică.

Când Biserica devine dinamică în lucrarea ei divin umană?

Când Duhul lui Dumnezeu trezește conștiințele adormite la păstori și păstorii. La păstori, setea și foamea spirituală, iar la păstori aprinde răvna și-i însuflețește pentru lucrul Domnului de vestire a Cuvântului și trăire duhovnicească intensă. Aceasta se întâmplă la adevărații teologi, care au viața personală

lă transformată de către darul Sfântului Duh, care teologi prin harul lui Dumnezeu au o experiență personală, șlefuită fiind la școala lui Dumnezeu, prin întâlnirea cu Dumnezeu, care pricep cuvântul Domnului Iisus cu privire la propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu și în vremuri de restriște: „Cel de pe acoperiș să nu se coboare să ia ceva din casă” (Mat. 24, 17). Mântuitorul spune Apostolilor: „Ceea ce vă spun la întuneric, voi să spuneți la lumină, iar ceea ce vă spun la urechi, voi să propovăduiți de pe acoperișul caselor” (Mat. 24, 18). Deci prin cuvintele de mai sus, Mântuitorul recomandă Apostolilor și urmașilor lor, ca și în timpuri de restriște să rămână la înălțimea datoriei și misiunii lor, fără să se îngrijoreze de cele materiale. Căci zice: „Să nu se întorcă înapoi să-și ia ceva din casă”, la fel: „Cel din țarină să nu se întorcă înapoi să-și ia hainele” (Mat. 24, 18) „Și rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sâmbăta” (Mat. 24, 20). Le dă îndemn ca să se roage ca să nu cadă în ispită. Să se roage ca să primească întărire de la Dumnezeu ca să nu cadă din credință și să părăsească sau să compromită misiunea cea încredințată.

Ca să nu rămână goi ca și câmpul și codrul dezbrăcat de podoba lui iarna. Sau să rămână în misiunea lor nelucrând ca în zi de sabbat. Să nu ne surprindă nelucrând sau trândăvind. Căci Domnul ne vede și vine la fiecare: „Iată Eu vin ca un fur. Ferice de cel ce priveghează și păstrează veșmintele sale ca să nu umble gol și să i se vadă rușinea lui” (Apop. 16, 15).

Oare este suficient să scriem, să publicăm?

Este lucru mare când trecem la aplicarea practică. Să nu ne aflăm că vorbim în pustiu! Să nu ne aflăm într-o stare de rutină!

RUTINA ÎN DESFĂȘURAREA DE CULT

Cum se petrece? Atunci când se slujește fără evlavie. Cu grabă, nuanțat și neexplicit. Cântând rugăciunile fără rugăciune. Minte fiindu-ne la modelarea cântării, admirându-ne pe noi, că vai ce frumos cântăm, zângănind alăturile, „făcându-mă aramă sunătoare și chimval răsunător” (I Cor. 13, 1). Atunci când, mă dovedesc că am dragoste de mine, mă apreciez pe mine și nu am doxologie îndreptată către Dumnezeu.

DINAMIZAREA ÎN SLUJIRE

Este atunci când ieșim din rutină. Când slujim fără grabă. La ritualul nostru bogat s-a făcut multă reducere. Așa că nu mai trebuie

să-l scurtăm fiecare după placul nostru. S-a scurta ca renunțând la cantitate să menținem calitatea, rostind citirea și cântarea fără grabă. Nuanțat, explicit, rugător, întru smerenie. Luând aminte de înțelesul rugăciunii făcută cu evlavie, la fel și cântarea să fie rugăciune. Rugându-ne în același timp cu mintea și cu afecțiunea inimii în care se preamărește Dumnezeu și nu eul nostru egoist, delectându-ne pe noi înșine.

Deci cântarea și rugăciunea să fie făcută fără grabă, cu evlavie și cu smerenie, care să „aducă înnoire vieții noastre de zi cu zi, în omul ce se strică” (II Cor. 4, 16).

RUTINA ÎN PASTORAȚIE

Preotul trebuie să treacă la o pastorație individuală. Cum? Ca la neoprestanți? Nu ca la ei, ci ca la noi. Există în practica Bisericii Ortodoxe așa ceva? Da, e-

xistă. Numai că a devenit o stare de rutină. Cum? Unde este? Preotul ortodox are atâtea posibilități de întâlnire cu enoriașii încât nu trebuie inventate altele. Da are. Când și unde?

La Ajunul Crăciunului și Bobotezei. Cu molifta Posturilor, la o logodnă, la o cununie, la o înmormântare, la un parastas, la o sfîntire de casă, de școală, la o sfîntire de fantână, de cișmea, în scaunul mărturisirii, la Sfânta Împărtășanie, la Sfântul Maslu, la patul bolnavului, la rugăciunea leuzei și la alte diferite momente ocazionale, în care se întâlneste cu credincioși.

Să nu neglijăm predica și calitatea ei. Să vestim Cuvântul Evangheliei lui Hristos cu vreme și fără de vreme, căci Cuvântul Evangheliei lui Hristos este puternic, plin de har și de adevăr. Să avem grai dumnezeesc în orice împrejurare.

ÎN CE CONSTĂ ACEA PASTORAȚIE INDIVIDUALĂ

În viața activă și dinamică a preotului, care știe să realizeze pentru el o viață neprihănită, trăită cu evlavie, în rugăciune, ca din prisosul lui să dea și păstorilor lui. Evlavie este un dar al Sfântului Duh și care nu trebuie să lipsească preotului, ca și celelalte virtuți în misiunea sa de păstor. Conștiința de preot este aceea de a-și salva sufletul său și a credincioșilor încredințați să-i păstorească și să-i ducă către limanul mântuirii. De aceea osteneala împreună cu răvna în misiunea preoțească este o jertfă ce se alătură Jertfei Celui Care a iubit lumea și s-a luptat pentru salvarea ei până la jertfă și ne îndeam-

(Continuare în pag. a 7-a)

Arhimandrit MINA DOBZEU
Consilier Misionar al
Episcopiei Hușilor

Acțiunile generalului Buccow în Ardeal

(Urmare din pag. a 5-a)

piscopului Aron care a oficiat apoi serviciul divin într-ansa în prezența tuturor uniților din loc, de altcunum foarte puțini la număr.

O văduvă care cu cunoștința preotului sismatic a furat din casa acestuia cheia și a ascuns-o am pedepsit-o pentru neascultare și îndărădnicie deoparte-dealtă parte pentru a servi celorlalți de pildă cu bătaie cu sbiciul și cu ecșil. Popa însă, care n-a îndemnat pe oameni la supunere, în cazul când va fi prins și va înrola de va fi apt și nu va fi prea bătrân, deoarece nu va mai putea fi considerat de preot; iar în cazul când nu va fi apt pentru armă se va pedepsi cu trei ani muncă silnică la șanțurile din Alba-Iulia. Alții mai puțin complici i-am pedepsit mai ușor, iar alții cu 20 bețe. Astfel se va convinge poporul că comisia nu se poate păcăli și că e în stare să-și execute ce poruncește. De altcunum numărul poporului uniți în districtul întreg... (lipsește — n. Mangra) față cu 4453 familii neunite. De altfel numărul uniților după cazul și exemplul acesta a mai crescut cu 40 familii, și voi folosi toate mijloacele pentru promovarea unirii, ferindu-mă însă să nu apar parțial, referind toate întâmplările din procedura anevoioasă în raportul preamurii ce va urma cât se poate de grabnic. Altcun și comisia adispus pentru a pune capăt tuturor convențiilor clandestine: obișduirea și sălășluirea mișelilor, prevercații și ori ce fel de pornire dușmănoasă statului, să se demoleze tot felul de sihastrie, caplele numite mânăstiri din întreg districtul, ba din întreaga țară, cu excepțiunea alor 2, ale principelui Brancoveanu, aflătoare pe moșia lui din Sâmbăta, cari în urma cererii dânsului și în temeiul asigurării că nu mai pentru a-și face mediatațiile religioase se vor folosi, apoi și din motivul de a-i dovedi egard / curtuozie / de vecin și pentru a îndupleca să pomenească pe principe, au fost cruțate.

Și mă măgulesc cu speranță, că Majestatea Voastră va aproba preagratios demersurile de până aici, deoarece eu mă trudesz zi și noapte să stăfac preagratiosale intenții ale Maestății Voastre, și deja acum e organizată și liniștită o parte mare din țară și fiindcă aceasta e despărțită de celelalte, se va putea purcede acum față de celelalte cu mai multă nădejde și putere, precum am și trimis deja pe conzilierul comisiei alicie B. v. Dietrich în calitate de asesor al comisiei la Alba-Iulia, spre a deschide ședința comisiei și până la sosirea mea, care va fi poate prin 4 iulie- să aducă în bună rânduală tot ceea ce privește districtele: Zlatna, Zarandul, Albacul și comitatul Turda, spre a le putea organiza cât mai în grabă, căci acolo va fi cu atât mai anevoios întrucât nu încapă îndoaială în locurile în care sunt domni calvinși valachii vor fi mai renitenți și mai îndărădnici

Moldovenii au com's cu două zile înainte violență față de agenții sanitari cari erau postați în strămoșoara Oytoschev (Oituz n.n.), în locul unde s-au aflat și anul trecut, și unde înainte vreme s-a z'it casa de vămă / contumației. Terenul acesta a fost până la datul acesteia proprietatea neconturbată a supușilor Majestății Voastre imperiale-regale. Au venit anume mai mulți nobili însoțiți de vreo câteva sute de țărani și mai mulți soldați înarmați și au poruncit agenților să părăsească posturile, dacă nu voiesc să fie prinși. Acesta s-au retras în ruinele castelului Oytoschev, iar Moldovenii au dărâmat coliba clădită de păzitorii noștri împreună lemnul în toate părțile și au amenințat păzitorii că dacă vor mai îndrăzni să meargă acolo vor fi prinși și duși în robie. Deci astăzi am fost eu personal la fața locului pentru a erua (descoperi — n.n.) și afla, relativ la procedura preste măsură de neechitabilă și desgustătoare a Moldovenilor, lipsa de teame a pretenziunii lor este incontestabilă, cu toate acestea au arădat întreg districtul supușilor lor pentru pășunat și declară că nu vor absta dela pretenziunea lor. Autorul acestor-

ra ar fi un boer cu numele Raducan, care e logodit (cancelar). Eu însă am scris imediat prințului, am predat cazul cu posibilă modestie și bunăvoință și nădăduiesc dela el o satisfacție justă cu atât mai vărtos că acelea nu s-au întâmplat cu știrea și voința lui. Dealtă parte am ordonat ca în ținutul acela să fie numai post pentru plaiș, care în cazul când va fi atacat să se retragă până în castel pe lângă protestul convenit, până ce voi primi de la Majestatea Voastră porunci pe care le-aș putea primi, cu umilință fiind cerute prin conziliul alic de războiu. Vecinii acestia răutăcioși au răpit deja o bucată mare de pământ din principatul Transilvaniei, pe care mala fide îl stăpânesc și folosesc în ciuda tuturor proestărilor noastre, și nemulțumiți cu atâtea continuă a ne pune și răbdarea la încercare, căci prin încercarea din urmă intenționează a ocupa locul, unde cu mulți ani înainte s-a aflat contumația, înainte de a fi ea din motive foarte neînsemnate ocazional rechemată. Dacă principele în urma descrierii și prevenitoare mele relatări nu va desaproba procedura amintită și o va redresa nu altu al mijloc decât a însinua cazul porței spre a primi un „firman” în puterea cărării să ajungă pământul iarăși în stăpânirea în care a fost cu atâtea ani înainte și care dela încheierea păcii a fost folosit în liniște de către supușii Majestății Voastre, sau să se esmită pentru cercetarea și regularea graniței o comisie micștă compusă din ambele părți. Dacă dorește Majestatea Voastră imperială — regală să trimită principelui megieș darului, potrivit cu ordinul primit înainte de plecarea mea, atunci aștept în chestiune preadnalta poruncă și anume ce fel de daruri să trimit, cu toate că nu sunt sigur, că generozitatea aceasta e meritată.

Mâne plec de aici mai departe către Csikszzerda (Miercurea Ciuc n.n.), mi teamă să văd locul acela din pricina stării mizerabile în care am aflat până la datul acesta tot ce se cheamă redută. Trebuie să re-

petez Majestății Voastre presupusa rugare să trimiteți aici pe colonelul Spalier cu vreo câțiva ingineri prinsoneri pentru a-i întrebuința sub pretextul construirii unei cărți corecte pentru esaminarea temeinică a unor lucrări cari sunt a se pregăti, pentru planul ce se face în cauza organizării acestui principat, și cari sunt nunumai foarte utile dar și foarte necesare și sunt sigur că rezultatul va întâmpina complăcerea preagratiosă, precum sunt și asigurat că experiențele adunate în cursul vizității acestei țări vor fi întrebuințate cu aceeași răvna în serviciul preadnalt al Majestății Voastre imperiale — regale, în urma cărora am onoarea a rămne cu cel mai profund respect al Majestății Voastre imperiale-regale.

Kezdivasalhely la 18 iunie 1761.

Preasupus credincios și preascultător, Buccow

1. Curtea de la Viena, avea nevoie de un om devotat, care să nu împiedice prozelitismul catolic și influența mitropolitului de la Carloviț, și astfel prin două ședințe ministeriale din 1758 îl numește episcop ortodox pentru Transilvania pe Dionisie Novacovici (1761—1767).

2. Silviu Dragomir, Istoria dezrobirei religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII, vol. II, Sibiu, 1930, anexa 49, p. 360—361.

3. Ibidem, anexa 50, p. 361—363.

4. Ibidem, anexa 51, p. 364—365.

5. Originalul documentului nu există în fondul „Vasile Mangra”. Copia este o traducere în românește a originalului, scris probabil în germană.

6. Este vorba de biserica brâncovenească luată în mod abuziv în 1723 de către Ioan Patachi.

7. Petru Pavel Aron, episcop unit de la Blaj (1754—1764).

8. Principele Constantin, nepotul voievodului Constantin Brâncoveanu.

9. ABMS, Fond Vasile Mangra, dosar 1010—1180, doc. 1092.

Canoanele imnografice

(Urmare din pag. a 5-a)

recentă (1955), pe gl. 1, închinat cuvșoșilor monahi mărturisitori Sofronie de la Cioara, Visarion Sarai și mucenicul Oprea din Săliștea Sbiului: „Luptătorilor pentru Ortodoxie, ca niște îngerești trâmbețe, ați înviorat în suflete îndrăzneala mărturisirii dreptei credințe și ca niște înțelepți propoveduitori, pe popor l-ați hrănit cu dreaptă și luminată învățătură. Mari au fost ostenele lucrării voastre; mare și osărdia propovăduirii; mare a fost și rodul luptei voastre drepte, pururea pomeniți ostași ai lui Hristos.”

În toate zilele din cursul anului bisericesc se pot obține învățători duhovnicești pentru orientarea practică și cu bune rezultate, a credincioșilor, celor ce ascultă citirea sau cântarea cu luare aminte și rețin ideile ce se desprind din ele.

Imitând viața sfinților și pășind cu încredere pe urmele lor, (I Cor. IV, 16) după puterile ce le avem, este mijlocul cel mai practic de a deveni un bun creștin, cum ne asigură și Sfântul Ioan Scăraru: „Când veți fi pe un asemenea drum, să știți că, nu sunteți departe de Împărăția Cerurilor”. (Filocalia IX, p. 56).

1. Pr. Prof. Petru Rezuș, „Mariologia Ortodoxă”, Ort., 1950, nr. 4, pag. 554.

2. Preotul Petre Vintilescu, „Poezia imnografică”, Buc. 1937, pag. 37, 52—54.

3. Minei, 24 oct. peasna 1, strofa 1, Sf. Muc. Aretha.

4. Minei, 18 dec. idem, ibidem, Sf. Cuv. Daniil Sihastru.

5. Minei, 27 oct. peasna 5, strofa 2, Sf. Cuv. Dimitrie Basarabov.

6. Minei, idem peasna 8, strofa 2, idem.

7. Minei, 11 oct., peasna 1, strofa 3, Sf. Păr. Sinod. VII, Ecumenic.

8. Minei, 25 martie, tropar, Buna Vestire.

9. Minei, 25 dec., Crăciunul.

10. Facerea III, 15 și Minei, 21 noiembrie, Intrarea Maicii Domnului în Biserică, (templu).

11. Minei, 6 ianuarie, Bobotezua Domnului, tropar gl. 4.

12. Minei, 11 ianuarie, Sf. Cuv. Teodosie cel Mare, condac gl. 8.

13. Minei, 24 sept., peasna 6, strofa 2, Sf. Cuv. Silvan Athonitul.

14. Minei, 7 noiembrie, peasna IX, strofa 2, Sf. Cuv. Lazăr.

15. Minei, 29 oct., peasna 5, strofa 3, Sf. Cuv. Avramie.

16. Minei, 30 martie, condac gl. 4, Sf. Ioan Scăraru.

17. Minei, 1 aprilie, Sf. Cuv. Maria Egipteanca, condac, după peasna 6.

18. Minei, 21 octombrie, Sf. Visarion, Sofronie și Oprea.

Mama — modelul femei creștine

(Urmare din pag. a 4-a)

(Urmare din pag. a 4-a)
lipsit de dragostea, căldura și duișoșia mamei, de o educație civică și religioasă făcută cu seriozitate, mamele (părinții) uitând că sunt răspunzători în fața lui Dumnezeu pentru formarea sufletului copilului, pentru însănătoșirea lui dacă este nevoie.

Poate oare copilul crescut fără Dumnezeu și fără căldura mamei, fără grija ei atentă, să reziste în fața tentațiilor vremii de astăzi? Se pare că nu.

Educația este lăsată pe seama massmediei, în general, care le furnizează cele mai obscene, scârboase, agresive și violente imagini despre relațiile inter-umane, ce conduc la un individ preferit, dirijat să-și consume așa-zisa „fericire” în atmosfera tenebroasă a dispotecilor, în consumul excesiv de alcool sau delectându-se cu reviste porno ce întrețin imaginile privite la televizor, devenind, astfel, un balast pentru societate.

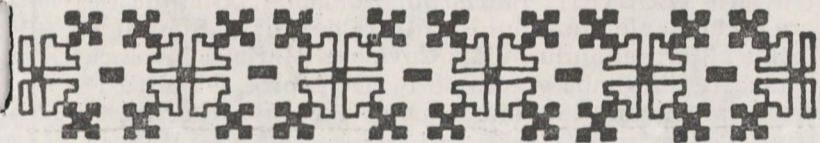
Și toate acestea și multe alte lucruri rele se încadrează în noua mentalitate gândită și impusă de „Noua Ordine Mondială” și a fenomenului masonic în plină expansiune, o mentalitate străină, subtilă și periculoasă, neconcordantă cu structura ființei neamului nostru, a tânărlui în general, știindu-se că la baza vieții lui a stat morala creștină, dragostea de Dumnezeu prin legătura strânsă cu Bi-

serica Ortodoxă, respectul față de părinți și de superiorii lui. Se cunoaște faptul că fără o morală așezată la baza unei societăți, aceasta se prăbușește, atât moral cât și economic.

Și totuși, acest popor are toate șansele să se refacă, prin ieșirea din starea de latență, de ignoranță, de indiferență, trezind în sufletul lui credința puternică în Dumnezeu, cinstea și dragostea de muncă.

Se spune că marele Napoleon i-a încredințat unui general rezolvarea unei teme aproape irealizabile, iar acesta îi spune: „Dar este imposibil, Majestate”. Împăratul i-a replicat: „Imposibil — această noțiune eu nu o cunosc, și cred că nici unui soldat nu-i este permis să o cunoască”. Cuvintele lui Napoleon conțin mult adevăr, pentru că acolo unde există o voință tare, nici faptele mari nu lipsesc.

Femeia-mamă a zilelor noastre este chemată să îngeunche cu adâncă smerenie în fața icoanei Maicii Domnului, modelul fetei creștine, care îi va spune că ea poartă în sine puterea care aruncă lumina dincolo de țărul mărșăvârșit al acestei vieți vremelnice dar tumultuoase, că piedicile sunt făcute pentru a fi învinse, că depășirea de sine este cel mai însemnat efort, ce o va purta în zona frumuseții și armoniei universale. Amin.

Cine sunt „Frații Domnului”?

(Urmare din pag. a 4-a)

(Urmare din pag. a 4-a)
Evangelist Marcu descrie acest moment în chip asemănător (Marcu 15, 40).

Concluzia care se trage în mod firesc din aceste texte este că „frații Domnului” dintre care sunt amintiți aici numai Iacov și Iosif, sunt fiii unei femei cu numele Maria, altă persoană decât Maica Domnului. Sfântul Ioan Evangelistul face o precizare importantă când arată calitatea acestei femei cu numele Maria, numind-o sora Mamei Lui, adică a Maicii Domnului. „Și stăteau lângă crucea lui Iisus, mama Lui și sora mamei Lui, Maria lui Cleopa și Maria Magdalena”. (Ioan 19, 25). Așadar, „frații Domnului” sunt fiii unei alte persoane cu numele Maria. Aceasta este Maria lui Cleopa, cunoscută ca sora mamei Lui. Maria lui Cleopa, deși este numită sora Maicii Domnului, ea nu era soră propriu-zisă. Știm din Sfânta Tradiție că Maica Domnului a fost unica fiică a drepților Ioachim și Ana. Istoria bisericească spune că Maria lui Cleopa era verișoară primară cu Maica Domnului, iar fiii ei cunoscuți în Sfânta Scriptură ca „frații Domnului” sunt veri ai Mântuitorului Hristos. Dar, deși sunt verișori, ei se numesc totuși frați din cauza sârăciei vocabularului limbii ebraice. În ebraică cuvântul frate (ach) cuprinde mai multe rudenii, ca frați propriu-zis, frați vitregi, veri primari și secundari, unchi, nepoți, cumnați etc. Câteva exemple vor ilustra acest adevăr. Lot era nepotul lui Avraam și

totuși era numit frate al acestuia (Facere 13, 8). Frați erau numiți nepoții de văr sau verii primari (Levitic 10, 1 și 10, 4), cei de un neam (Iesire 2, 11), membrii aceluiași trib (II Regi 19, 12) etc.

„Frații Domnului” nu puteau fi frați propriu-zis ai lui Iisus și pentru motivul că ei își atribuiau o atitudine de tutelă față de Iisus ceea ce dovedește că erau mai mari. În această situație îl sfătuiau să renunțe la activitatea Sa și să se întoarcă în Nazaret. Fiind mai în vârstă decât Iisus, ei nu pot fi fiii Maicii Domnului, care a zămislit pe Mântuitorul Hristos, fiind fecioară (Luca I, 26—27).

Apoi, în Noul Testament nu găsim niciăeri expresia „Maria și fiii Săi” ci totdeauna „Maria și frații Lui”. Dacă Mântuitorul Iisus Hristos ar fi avut frați și surori, după trup, n-ar fi încredințat-o pe Maica Domnului ucenicului Ioan, ci unuia dintre frații și surorile Sale (Ioan 19, 26).

Toate acestea pledează pentru susținerea învățăturii Bisericii că Domnul nostru Iisus Hristos este unicul fiu al Maicii Domnului, născut pe cale supranaturală, iar „frații Domnului” sunt fiii Mariei lui Cleopa și ca atare verișori secundari ai Domnului Hristos.

Aceste adevăruri trebuie să le cunoască toți fiii Bisericii Ortodoxe, dar și secretarii care, răstălmăcind Scripturile ca și în cazul „fraților Domnului”, o fac spre a lor pierzare sufletească (II Petru 3, 16).

Îndemnuri

(Urmare din pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 6-a)
nu și pe noi: „Îndrăzniți. Eu am biruit lumea” (Ioan XVI, 33), iar Sf. Ap. Pavel zice: „Încă nu v-ați împotrivit până la sânge” (Evrei XII, 14), în slujba Domnului.

Revenim la aspectul practic, de a sluji Domnului cu frică și să ne bucurăm înaintea Lui cu cutremur, căci sluga necredincioasă domnului său se pedepsește. Așa că la Ajunuri când ni se dă posibilitatea să ne întâlnim cu credincioșii, să nu le mai facem într-o zi. Să avem răbdare pentru a explica poporului semnificația momentului. Poporul a crescut demografic. Să facem ajunul în 3—4 zile, nu ca acum o sută de ani când satul era compus din 100—200 case. La fel și cu molifta Posturilor. Atât molifta Posturilor cât și ajunurile să le facem fără grabă, zăbovind în casa credinciosului și explicându-i în câteve cuvinte importanța momentului pentru care a fost cercetat credinciosul. Să se vorbească despre semnificația ajunului Crăciunului, Bobotezei, despre semnificația postului, când preotul vizitează pe credincioși la casele lor. Altfel lipsind acestea, chiar rugăciunea și cântarea la ajunuri apare ca rutină și credincioșii rămân respectând numai o formalitate, dar nu se produce în ființa lor nici un sentiment de înnoire sufletească. Aceste întâlniri cu credincioșii la ajunuri, posturi și alte servicii este prilej de a cerceta pe credincioșii lor. De a le cunoaște starea sufletească, armonia familială și alte situații, intervenind la împăciuirea lor, prin rugăciune, spovedanie, împăcarea lor prin a se ierta unii pe alții.

Prilej de a sta de vorbă cu copiii. De a fi îndrumați să învețe carte temeinic. Să învețe să se roage, să cunoască Simbolul de Credință, poruncile dumnezeiești, să participe în Duminici și Sărbători la Sfânta Liturghie, să învețe M'cul Catehism, să li se vorbească tinerilor despre viitorul lor. De ancorarea lor în credință și să privească cu încredere în viitorul lor. În orice împrejurare să li se dea o speranță. Să se insiste să-i învățăm pe creștini să se roage și să nu mai injure numele lui Dumnezeu și cele sfinte, căci unul ca acesta

nu poate să primească Sfânta Împărtașanie. Calitatea misiunii pastorale este în funcție de calitatea rugăciunii preotului. Atunci când rugăciunea particulară a preotului este făcută cu evlavie și meditativă, iar predica reflectă Cuvântul lui Hristos, pastorația are succes.

Ce urmărește preotul prin această pastorație individuală?
1. Mai întâi frecvența credincioșilor la biserică.
2. Deprinderea credincioșilor de a participa la Sfânta Liturghie.
3. Deprinderea credincioșilor de a se ruga particular.
4. Deprinderea de a învăța să citească lectură religioasă: Sfânta Scriptură, Viețile Sfinților, Cartea de rugăciune, Psaltirea, Acatiste, etc.
5. Moralizarea poporului: combaterea viciilor, hoția, certurile, crimele, divorțurile, desfrâul, injuriile de cele sfinte, furturile, avariția, avorturile, etc.
6. Dar mai mult decât atât, credinciosului trebuie să i se pună la dispoziție „Micul Catehism” pentru ca să aibă posibilitatea de a cunoaște învățătura dreptei credințe și să știe să se fe-rească de rătăcirile sectare.

Se recomandă organizarea cercurilor pastorale, conferințele preoțești misionare, vizite din partea părinților consilierii eparhiali și a protopopilor, prin care să se cunoască activitatea pastorală la parohii, privind predica, aspectul sacramental și de disciplină pentru a nu se mai ajunge cu reclamații la Episcopie.

Preoții distinși să aibă sub observație și îndrumarea lor pe preoții mai tineri din vecinătatea lor și mai ales pe cei indisdisciplinați care nu oficiază Sfânta Liturghie în unele Duminici și sărbători pe motive neîntemeiate; că e frig în biserică, că are înmormântare și pomeniri, etc.

Să ne ferim de împăcarea cu starea de fapt. Să fugim de plafonare și de ipocrizie. Să gândim profund la Legea Domnului. Să gândim logic, corect, cuminte și bine intenționat. Să vestim Cuvântul Evangheliei lui Hristos, care e plin de har și de adevăr, cu vreme și fără vreme. (II Tim. 4, 2).

ASTFEL DĂRUIND VEI DOBÂNDI

† P.C. pr. icon. stavr. Ion Popescu

În seara zilei de 28 ianuarie 2000, după o scurtă suferință, a trecut la Domnul, unul dintre cei mai distinși și apreciați preoți din Tara Bărci și din cadrul Protopopiatului Ortodox Brașov, cel care a fost P.C. Pr. Iconom Stavrofor Ion Popescu.

Adormitul intru Domnul s-a născut la 24 Dec. 1919, pe meleaguri argeșene, în localitatea Aref, fiind singurul copil cu care Dumnezeu a binecuvântat familia părinților săi Petru și Maria. Studiile primare și le-a făcut la București, iar ulterior, simțind în suflet chemarea de a sluji lui Dumnezeu, a urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Curtea de Argeș, precum și cele ale Facultății de Teologie din București, pe care a absolvit-o în anul 1946. Între anii 1944—1945 s-a înrolat voluntar și a participat la cel de-al doilea război mondial, ajungând cu armata română până în Munții Tatra. Meritele sale au fost recunoscute prin acordarea unor înalte distincții militare.

În anul 1945 se căsătorește cu Valeria Pica, din satul Râușor-Făgăraș. În anul 1945, la Arad, în ziua cinstirii Sf. Ierarh Nicolae, a primit hralul divin în Sf. Taină a Preoției. De-a lungul activității sale în ogorul Domnului, a lucrat „din straja dimineții și până în noaptea”, cu multă dragoste față de misiunea preoțească, în parohiile: Ciungani și Prăvăleni, în Munții Apuseni (1945—1950), Sărmaș (1950—1951), Barcani (1952) și Prejmer (1953—1997), unde a avut numeroase realizări duhovnicești, dar și în domeniul administrativ. Toate acestea au fost recunoscute când i s-a acordat distincția de Iconom Stavrofor de către I.P.S. Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului.

După o rodnică activitate pastorală, în nov. 1997, Părintele Ion Popescu, ieșind la pensie, s-a mutat cu familia la Brașov unde a mai slujit cu multă dragoste la altarul sfânt.

Slujba de înmormântare a avut loc luni, 21 ian. 2000, în biserică „Sf. Ap. Petru și Pavel” din Prejmer, unde Părintele Ion și-a deslășurat cea mai mare parte a activității sale pastorale. Serviciul divin a fost oficiat de un sobor de 30 preoți, în frunte cu P.C. Pr. Prot. Zenovie Moșoiu, înconjuși de numeroși credincioși.

După terminarea slujbei, în sunetul clopotelor, scriul cu trupul neînșuleț al Părintelui Ion, purtat pe umeri de către preoții slujitori, a făcut înconjurul bisericii și a fost așezat spre odihnă veșnică până la învierea cea de obște, în cimitirul parohial.

Veșnică să-i fie pomenirea!

Pr. SORIN ȘERBAN

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea I.P.S. Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, P.S. Episcop-vicar VISARION RAȘINAREANU a săvârșit următoarele:

- 30 IANUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala mitropolitană cu prilejul zilei Sf. Trei Ierarhi, patronii Facultății de Teologie din Sibiu. A hirotonit întru preot pe C. diacon Ioan Horea Ranga pe seama parohiei Brașov — Spitalul de neurologie și pe teologul Mihai Tolea întru diacon.
- A hirotonit întru iconom pe P.C. Pr. lector dr. Ieremia Marga și întru sachelar pe P.C. pr. lector Constantin Necula. A luat parte la recepția oferită de decanatul Facultății de Teologie din Sibiu. S-a întâlnit cu dl. ing. Ioan Popescu, prefectul jud. Sibiu.
- A cercetat, în aceeași zi, schitul Păliniș.
- 1 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit în sobor în biserică „Treii Stejari” din Sibiu slujba înmormântării ing. Mihai Tolea, fiul prot. onorar Nichifor Tolea, roșind cuvânt de învățatură.
- Seara slujește Vecernia și Litia în Catedrală.
- 2 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Catedrală hirotonind întru preot pe C. diacon Mihai Tolea pe seama parohiei Fofledea, prot. Agnita.
- Seara slujește Vecernia în Catedrală.
- 4 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a primit pe dl. Gabriel Liiceanu directorul Editurii Humanitas.
- 6 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în Capela Facultății de Teologie din Sibiu.
- 7 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a făcut parte din soborul slujitor al ierarhilor care, având în frunte pe P.F. Părinte Patriarh Teoctist, a săvârșit slujba de resfințire a Paraclisului Patriarhal din București și Sf. Liturghie în Catedrala patriarhală.
- A luat parte la recepția oferită de P.F. Patriarh Teoctist cu prilejul zilei sale de naștere și a împlinirii a 85 de ani de viață.
- 8 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a primit pe P.C. pr. Ilie Morar de la Penitenciarul Aiud.
- Seara a luat parte la Cercul Militar Sibiu la vernisajul expoziției de fotografie „Europa — Casa noastră comună” a ziaristului Ioan Onuc Nemes, roșind un cuvânt de binecuvântare.
- 10 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană.
- Seara a luat parte la vernisajul expoziției „Slove ale timpului”, organizat la Cercul Militar Sibiu de către Consutul German din Sibiu.
- 12 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană.
- Seara slujește Vecernia în Catedrală și roșind cuvânt de învățatură cu prilejul Adunării Oastei Domnești.
- 13 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în capela parohială din Lazaret IV (Pr. paroh Ioan Lupescu), roșind cuvânt de învățatură. A pus piatra de temelie a viitoare biserici parohiale din acest cartier sibian cu hramul „Nașterea Domnului”. Au luat parte autoritățile civile ale jud. Sibiu și o mare mulțime de credincioși.
- 16 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a luat parte la Cercul Militar Sibiu la lansarea cărții „33 de colinde” a prof. sibian Nicolae Suci roșind un cuvânt adecvat. A participat la concertul Reuniunii de cântări din Săliște.
- 17 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a participat la lucrările Permanenței Consiliului Eparhial Sibiu.
- 19 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela Facultății de Teologie Sibiu.
- Seara slujește Vecernia în Catedrală.
- 20 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserică „Sf. Arhangheli” din Brașov, roșind un cuvânt de învățatură. A cercetat biserică „Sf. Ioan Botezătorul” și „Sf. Visarion” din cartierul brașovean Craiter, iar seara slujește și predica la Vecernie în biserică parohială din Vlădeni, prot. Brașov (pr. paroh Radu Ursu).
- 21 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit în sobor slujba înmormântării celui ce a fost pr. Pantilie Urlian în biserică din Dumbrăveni, prot. Mediaș, roșind cuvânt de învățatură. În aceeași zi a cercetat biserică „Sf. Gheorghe” din parohia Biertan, jud. Sibiu.
- 23—25 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a luat parte la lucrările Sf. Sinod și ale Adunării Naționale Bisericești.
- 26 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană din Sibiu.
- 27 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a bisericii „Adormirea Maicii Domnului” din Săsciori, prot. Făgăraș și Sf. Liturghie arhierescă roșind cuvânt de învățatură. P.C. pr. paroh Ioan Popa a fost hirotonit întru iconom. În aceeași zi a cercetat și biserică „Sf. Nicolae”, monument istoric din aceeași localitate. Seara slujește Vecernia în Catedrală inaugurând săptămâna de rugăciune pentru unitate creștină, în prezența șefilor de culte din Sibiu.
- 28 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a luat parte la serviciul divin ecumenic în biserică Reformată din Sibiu.
- 29 FEBRUARIE 2000 — P.S. Sa a vizitat mănăstirea „Sf. Treime” din Orlat aflată în șantier de pictură, precum și sediul protopesc din Săliște.
- Seara participă la serviciul divin ecumenic din biserică Ursulinelor — Sibiu.
- 1 MARTIE 2000 — P.S. Sa a primit pe dl. Gerard Testard, președintele Asociației pentru o lume nouă — din Paris.
- Seara participă și vorbește la serviciul divin ecumenic din biserică romano-catolică — Sibiu.
- 2 MARTIE 2000 — P.S. Sa a luat parte la serviciul divin ecumenic în Catedrala Evangelică din Sibiu, roșind cuvânt de învățatură legat de importanța rugăciunii în viața creștină. Au luat parte I.P.S. Mitropolit Lucian Mureșan, I.P.S. Arhiepiscop Gyorgy Jakubini, P.S. Christoph Klein din partea Bisericii istorice din Transilvania.
- 4 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană și pomenirea morților.
- Seara slujește Vecernia în Catedrală.
- 5 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a bisericii „Înălțarea Domnului” din Vărd, prot. Agnita și Sf. Liturghie arhierescă, roșind un cuvânt de învățatură. P.C. pr. Ioan Codruș Pampu i-a fost acordat un Act de apreciere.
- A cercetat biserică parohială din Coveș, prot. Agnita și mănăstirea Valea Hărtibaciului.
- 8 MARTIE 2000 — P.S. Sa a cercetat biserică nouă din parohia Dobârcă, prot. Săliște, aflată în șantier de pictură.
- 9 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Schitul 40 de mucenici de la Berivoi, prot. Făgăraș cu prilejul zilei hramului roșind cuvânt de învățatură. A cercetat în aceeași zi și bisericile parohiale din Gura Văii și Feldioara, prot. Făgăraș, aflată în șantier de pictură.
- 11 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie în Capela mitropolitană.
- Seara slujește Vecernia în Catedrală.
- 12 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserică „Cuv. Paraschiva” din Tălmăcel, prot. Avrig, roșind cuvânt de învățatură.
- A săvârșit slujba înmormântării credinciosului Nicolae Fețan roșind cuvânt de mângâiere.
- 13—16 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit seara în Catedrală, Pavcernia mare și Canonul Sf. Andrei Criteanul.
- 17 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfințite în Catedrală și Taina Sf. Maslu în sobor. A luat parte la festivitatea de instalare a noului prefect de Sibiu, roșind un cuvânt de felicitare.
- Seara slujește Pavcernia Mică și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- 18 MARTIE 2000 — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie la Capela mitropolitană. A săvârșit în Catedrală parastatul pentru binefăcătorii Mitropoliei Ardealului.
- A cercetat biserică monument istoric Sf. Cuv. Paraschiva din Rășinari.
- Seara slujește Vecernia în Catedrală.

Diacon VASILE AVRAM

AGENDA I.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- **20 FEBRUARIE a.c.** — A vizitat mănăstirea „Constantin Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus unde a luat act de terminarea lucrărilor de pictură a Bisericii și a Pridvorului și a dat îndrumări pentru continuarea lucrărilor de la Academia Teologică.
- **22 FEBRUARIE a.c.** — **I. P. S.** Sa s-a deplasat la București pentru a participa la lucrările Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.
— După-masă s-a întâlnit cu P. F. Patriarh TEOCTIST și cu P. S. Casian Crăciun, Episcopul Dunării de Jos.
— A primit pe dl. ec. Gheorghe Bistriceanu, contabil șef la Arhiepiscopia Bucureștilor.
- **23 FEBRUARIE a.c.** — A participat la ședințele Sf. Sinod și la Comisia de doctrină, viața monahală și misiune socială, în calitate de președinte al acestei comisii.
— A primit pe P. C. arhim. Grigorie Băbuș, șeful Bibliotecii Patriarhiei.
— A primit pe dr. Dan și dr. Sorin Riga din București.
- **24 FEBRUARIE a.c.** — A participat la lucrările Sf. Sinod.
— A primit pe Arhid. prof. Dr. Ioan Floca și pe Dr. Nicolae Suciu și a depus votul în urma pentru alegerea episcopului Sloboziei și Călărașilor.
— A primit pe lector Dr. Adrian-Matei Alexandrescu, pictor bisericesc.
- **25 FEBRUARIE a.c.** — A participat la lucrările Sf. Sinod.
— A primit pe P. S. Gherasim Cocolșel.
— A primit pe ierom. Justinian Stoica de la Sf. Munte Athos.
— A primit pe P. C. Pr. Nicolae Bordașiu de la biserică „Sf. Silvestru” din București.
— A primit pe dl. Ionică Mircea din București.
- **26 FEBRUARIE a.c.** — A primit pe dl. Dragoș Șeuleanu, secretarul general al Radiodifuziunii române din București.
— S-a întâlnit cu P. F. Patriarh TEOCTIST.
— A efectuat deplasarea la Sibiu.
- **27 FEBRUARIE a.c.** — A primit la Reședința Mitropolitană din Sibiu pe P. C. Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan, decanul Facultății de Teologie din Oradea.
- **28 FEBRUARIE a.c.** — A primit pe Pr. Lucian Vitan de la parohia BRAȘOV-CFR, Triaj.
- **29 FEBRUARIE a.c.** — A primit pe P. C. Pr. Lucian Vitan și pe P. C. Pr. Andrei Sicoe de la parohia Predeal.
— A efectuat o vizită de lucru la Schitul Păltiniș însoțit de P. C. Arhid. Ezechiel Oancea, cons. ec. și Pr. Secretar Valentin Sicoe.

Pr. VALENTIN SICOE
— Secretar eparhial —

Înțelege, apoi ajută

DESPRE MODA ȘIRETURILOR DEZLEGATE

Vezi adesea pe stradă tineri de 15 ani, purtând ghete mari ce stau să scape din picioare, murdare, aproape putrezite, sau încălțări de sport, cu șireturile dezlegate sau care lipsesc de-a dreptul. Iar când în astfel de pantofi intră niște pantaloni soioși și zdrențuroși, te îngrijorezi și te întrebi dacă e vorba de o modă trecătoare sau dacă trebuie să descifrezi un mesaj dintr-un astfel de comportament.

Tinerii aceștia sunt și ei fiii sau prietenii noștri, sunt dintre cei în care societatea de mâine ar vrea să-și pună speranțe. Dar, mai presus de toate, sunt fiii ai Bisericii noastre: unii dintre ei chiar merg la Biserică regulat și manifestă, în relațiile cu cei din jur, o uimitoare generozitate. Situația lor e un semn de întrebare pentru toți.

Ghetele lor pot fi de orice culoare sau calitate, pot fi curate sau cu vârfurile metalizate și purtând clopoței. Șireturile pot fi colorate, indicând apartenența la un anume grup sportiv sau muzical. Pot fi legate în cele mai curioase forme geometrice, denotând o vie fantezie. Pot fi însoțite de împletituri de culori corespunzătoare în păr sau la brățară. Sau pot fi de o culoare la piciorul drept și de o alta la cel stâng. Sau fosforescente, indicând preferințe pentru noapte, care a devenit un habitat al lor.

Puțini dintre ei știu că moda șireturilor deznodate, a ghetei „în vânt” și a pantalonilor „căzuți” pe coapse provine de la cei care, în mod regulat, sunt

oaspeți ai închisorilor. (Din motive de siguranță, deținuții nu poartă curea la pantaloni, nici șireturi la pantofi). Prietenii lor, rămași în libertate în ghetto-urile marilor orașe, au adoptat această modă, din semn de solidaritate cu cei închiși, pe care-i consideră victime ale societății.

Foarte adesea însă, un tânăr consideră un asemenea comportament un joc, prin care să exprime distanța față de cei „mari”, să afirme apartenența la un grup și libertatea față de părinți sau instituții.

Semnele de întrebare se multiplică atunci când aceste gesturi excentrice sunt însoțite de o gândire negativă sau agresivă față de sine sau față de alții. Sau când igiena este neglijată și însoțită de haine zdrențuite sau pieptănături curioase. Toate acestea pot fi indicii ale unei atitudini agresive față de societate sau de sine. În asemenea cazuri se manifestă lipsa de ideal. Pot sugera refuzul oricărei ordini și al altor valori cu efect comunitar. Pot indica o dramă dureroasă, o dificilă stare de schizofrenie, o confuzie multiplă, în care Hristos poate că nu lipsește cu desăvârșire, dar este departe de a reprezenta pentru tânăr o stea polară, un ideal, un prieten și izvor de energie spre a înfrunța viața.

Acest soi de comportament trebuie decodificat și numai ulterior întinsă o mână prietenească, afectuoasă și sigură, care să ducă la o tainică întâlnire cu Hristos.

Protos.

IUVENALIE IONAȘCU

◆ Semnalăm ◆ Semnalăm ◆

● I.P.S. Andrei, Arhiepiscopul Alba-Iuliei, a publicat cartea intitulată: „Ospățul Credinței”. Cuvinte de învățătură. Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Alba-Iuliei, 1999, 301 pag.

E o carte de învățătură care se citește cu folos și poate fi utilă predicatorilor, dar și credincioșilor de rând.

O recomandăm cu toată căldura.

* * *

● Arhiepiscopia Târgoviștei publică „Prohodul Domnului și Dumnezeul și Mântuitorul, nostru Iisus Hristos” și „Prohodul Maicii Domnului”, tipărit cu binecuvântarea I.P.S. Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei, 2000.

E o carte de slujbă pe care o recomandăm și noi creștinilor.

* * *

● Pr. lect. dr. Aurel Pavel își publică teza de doctorat: „Cartea Profetului Daniel”, Cuvântul înainte aparține P.C. pr. prof. univ. dr. Dumitru Abrudan, conducător științific al acestei lucrări. Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2000, 279 pag.

Autorul, foarte bun Bibliist Vechi Testamentar, stabilește că prima parte a lucrării îl are de autor pe Daniil însuși, iar partea a doua s-a fixat în epoca macabeeană. E o carte care merită toată atenția noastră.

* * *

● Am primit recent „Calendarul Solia 2000”, Published by: Romanian Orthodox Episcopate of America. Department of Publications U.S.A.

Este un Calendar pe toate adresele Eparhiei Ortodoxe din America. Conține toate numele preoților și parohiilor din Eparhia mai sus numită. De asemenea conține fotografiile ale tuturor Bisericilor, alături de grupe de enoriași.

Este o tradiție a Bisericilor din Diasporă unde și românii o respectă.

* * *

● Titlul cărții Arhim. Nicodim Sachelarie, „Pravila Bisericească”, Editura Sfintei Episcopii a Buzăului, 1999, 344 pag. Apare cu binecuvântarea P.S. Epifanie, Episcopul Buzăului, iar Cuvântul înainte este semnat tot de P.S. Epifanie.

„Arhimandritul Nicodim Sachelarie s-a născut la 8 septembrie 1902, în localitatea Măldărești, comuna Dealu-Morii, județul Bacău. Decide, la vârsta de 19 ani, să intre în monahism, întâi la Cernica, apoi la mănăstirea Frâșinei, unde, atunci, aflase „cea mai duhovnicească viață călugărească”, acolo va fi tuns în monahism în 1929, după ce trecuse probele de ascultare canonică și de cercetare a cugetului. Încălzit de focul cunoașterii și însușirii teologice, parcurge ca premiant cursurile seminariale, apoi pe cele teologice, după care devine pedagog, profesor cu examenul de capacitate și, pentru scurt timp, asistent universitar. Citește fără întrerupere, se documentează și publică lucrările: *Calendarul și Pascalia veche și nouă* (1936), *Pravila Bisericească* (1940), *Îndrumarea vieții* (1941), *Epital sau misterul vieții omenești* (1944).

În 1959 este pensionat și se întoarce în satul natal, Măldărești, unde rămâne până la sfârșitul vieții.

Acolo, între 1966 și 1973, reușește să construiască o biserică, învingând, eroic și înțelept, toate potrivnicile regimului ateu și totalitar.

Părintele arhimandrit Nicodim Sachelarie a trecut la cele veșnice în ziua de 14 noiembrie 1973. Își doarme somn de veci sub streșina bisericii la zidirea căreia a pus și suflet și trudă.

Este o carte de foarte mare ajutor care trebuie învățată de orice duhovnic.

* * *

● Vasile Scutăreanu publică o carte de versuri „Buna Vestire. Apusul Răsăritului” la editura Mușatinii, Suceava, 1999, 101 pag.

P.S. Gherasim Putneanu - episcop-vicar - al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților ne spune următoarele despre autor și despre carte:

„Deși laic în absoluta accepție a cuvântului, Vasile Scutăreanu este un teolog autodidact de temut care excelează în îndrăznețe teologice în capitolul al II-lea al Ucigătorilor prin „Zizanii” - eseu elocvent, deloc schismatic - rezolvat în canonică noastră teorie a dualismului etern - lupta dintre bine și rău. Nu-l ispitește - maniheișmul persan ci îl declară pe Dumnezeu Unic Creator al lumilor Sale. L-a găsit pe Dumnezeu în Taina-Tainelor Sale și îi moare la picioare cu psaltria pe brațe. Să ne bucurăm că îl avem în mijlocul nostru ca iubit prieten și apărător al Sfintei Biserici Străbune.

Cartea cantonează luminos în capitolul final „În Edenul eternei neprihane” - imm marial solar care se pierde în aurorele slavei Maicii Domnului - notat de autor după Vasile Pcpovici - autorul muzicii de la Colindul cardinal al ortodoxiei române: „O, ce veste minunată”...

Vor trece anii, deceniile, decadele, chiar și generațiile viitoare tot vor mai scribi din „Nectarul colind” al neprihanei Sfintei Fecioare Maria - sub ferestrele de foc ale eternității noastre ortodoxe.”

* * *

● „Taina Iubirii” se intitulează cartea lui Paul Evdokimov, ediția a II-a „Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe”, traducerea de Gabriela Moldoveanu, Asociația filantropică medicală creștină Christiana, București, 1999, 222 pag.

Această lucrare a lui Paul Evdokimov este foarte valoroasă și de mult folos, prin ceea ce cuprinde ea. Se recomandă de la sine, deși eu aș vrea să punctez câteva capitole mai importante iar apoi ce spune însuși autorul despre lucrarea sa. Deci cuprinde: „Antropologia”, „Căsătoria și starea monahală”, „Preoția împăratească a credincioșilor”, „Iubirea și taina iubirii”. Merită o atenție deosebită și o meditație mai profundă: „Limitele armonice ale iubirii”, „Chipul lui Dumnezeu”, „Biserica amoniceală”, „Tainele”, „Instituirea paradisiacă”, „Bucuria” și „Slujitorul Tainelor”. Dacă vom merge mai departe vom găsi: „Instituția căsătoriei”, cu toate subcapitolele ei. Și cum spunea mai sus vom cita spusele autorului despre lucrarea aceasta:

„Sfințenia monahală și sfințenia conjugală sunt cei doi versanți ai Taborului și unul și celălalt au aceeași culme, Duhul Sfânt. Cei ce ajung pe culme, printr-o cale sau prin cealaltă, intră în „odihna lui Dumnezeu, în bucuria Domnului” și aici, ambele căi, contradictorii pentru rațiunea umană, se descoperă pe dinăuntru unite, tainic identice”.

„Oamenii nu ajung cu mâinile goale pe țărmurile Împărăției, ci purtând darurile Duhului, slava și cinstea. Și iată că același enunț care adineauri exprima fagăduința de la început și împlinirea ei finală, Raiul și Împărăția acum apare și cuvântul lucrător al Tainei Cununiei „mirii sunt încununați cu mire și cu cinste”. Căsătoria apare astfel ca locul de naștere din care alfa și omega destinului uman”.

Fără îndoială lucrarea este bună și pe înțelesul tuturor, rămâne să fie lecturată de fiecare în parte.

* * *

● Semnalăm volumul de poezie „Pumn de soare”, de Alexe Plămădeală, Editura Cos Publicum, București, 1999, iar Cuvântul înainte este semnat de Al. Chiriac.

Este un volum de poezii pe care autorul ni le pune la dispoziție, făcând din ele o mare surpriză pentru că le-a scris, le-a tănuțit și cum iese cu ele în public.

* * *

● Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, publică cu binecuvântarea Părintelui Patriarh TEOCTIST, Patriarhul României „Omiliile despre pocăință ale Sfântului Ioan Gură de Aur”, „Sfântul Sofronie al Ierusalimului, Viața Cuvioasei Maria Egipteanca”, traducere din limba greacă de P. C. Pr. prof. Dumitru Fecioru, iar Cuvântul înainte aparține P.F. Sale Teoctist, Patriarhul României.

„Vai, ce minune! Masa cea de taină este pregătită, Mielul lui Dumnezeu este junghiat pentru tine, preotul se nevoiește pentru tine, foc duhovnicesc izvorăște din preacurata Masă. Heruvimii stau împrejur, Serafimii, care cu șase aripi își acoperă fețele, zboară de deasupra, toate Puterile cele netrupești împreună cu preotul se roagă pentru tine, focul cel duhovnicesc se pogorâre, Sânge curge din preacurata coastă în potir spre curățirea ta, și nu te înfricoșezi, nu roșești că ești găsit mincinos în acest înfricoșător ceas? Ai o sută șazeci și opt de ore pe săptămână; și din acestea Dumnezeu și-a oprit pentru El numai o singură oră; și cheltuieste și această oră în treburi lumești, în glume, în discuții!”

Sf. Ioan Gură de Aur, „Omiliile despre pocăință”
„Pe când gândea acestea bătrânul, iată, a venit și cuviosul de vreme. Ea stătea de bătrânul, iată a venit și cuviosul de vreme. Zosima s-a sculat, bucurându-se, veselindu-se și slăvind pe Dumnezeu. Și iarăși s-a muncit cu gândul că n-ar putea să treacă Iordanul. O vede însă că înseamnă Iordanul cu semnă cinstitei Crucii — căci, după cum spunea, în năptea aceea era lună plină — și, odată cu facerea semnelor Crucii, a pășit pe apă și mergea pe deasupra apelor, îndreptându-se către el”.

Sf. Sofronie al Ierusalimului, „Viața Cuvioasei Maria Egipteanca”

Primul scrie despre Pocăință, al doilea ne dă un mare exemplu despre pocăință. Să le citim.

* * *

● Cuviosul Paisie Aghioritul scrie despre bătrânul Hagi Gheorghe Athonitul, între anii 1803-1886, traducere din elenă de ieroschim. Ștefan Lacoshitiotul, Chilia „Bune Vestiri”, „Schitul Lacu, Sfântul Munte Athos”.

Iată o carte despre sfințenie de la Sfântul Munte Athos. Să-i urmărim îndemnul.

* * *

● Sfântul Ambrozie, starețul de la Optina, „Nașterea de Sus și Învierea prin Har”, traducere din limba rusă de dr. Adrian și Xenia Tănăsescu-Vlas, apare cu binecuvântarea P.S. Galaxia, al Alexandriei, Mănăstirea Sf. Pantelimon, Siliștea Gumești, Teleorman, 1998.

Sunt scrisori ale starețului Ambrozie, către diferiți ucenici și ucenice.

Merită să fie citit cu atenție de toți frații și monahii români.

ANTONIE P.